

Genomförande av energieffektiviseringsdirektivet

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet proposition 2013/14:174 Genomförande av energieffektiviseringsdirektivet samt fyra motioner som har väckts i anslutning till propositionen. I propositionen lämnas förslag på lagstiftning som behövs för att genomföra energieffektiviseringsdirektivet i Sverige. Regeringen föreslår tre nya lagar som bl.a. gäller energikartläggningar i stora företag och energimätning i byggnader. Därutöver föreslås förändringar i åtta befintliga lagar, däribland i ellagen (1997:857), naturgaslagen (2005:403) och fjärrvärmelagen (2008:263). Bestämmelserna föreslås i huvudsak träda i kraft den 1 juni 2014.

Utöver en mindre korrigerings förslag till ändring i naturgaslagen har utskottet inget att invända mot regeringens förslag. Av lagtekniska samordningsskäl har utskottet överlämnat den formella behandlingen av två av lagförslagen i propositionen till civilutskottet. Näringsutskottet har dock svarat för den sakliga behandlingen av de båda överlämnade lagförslagen.

Andra uppfattningar än de utskottets majoritet står bakom finns redovisade i två reservationer (SD respektive S, MP, V).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning	5
Bakgrund	5
Propositionens huvudsakliga innehåll	5
Utskottets överväganden	7
Genomförande av energieffektiviseringsdirektivet	7
Propositionen	7
Motionerna	22
Vissa kompletterande uppgifter	26
Utskottets ställningstagande	30
Reservationer	33
1. Lagförslagen, punkt 1 (SD)	33
2. Kvotplikssystem och mål för energieffektivisering, punkt 2 (S, MP, V)	34
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	37
Propositionen	37
Följdmotionerna	37
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	40
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets lagförslag	68

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Lagförslagen

Riksdagen

a) antar regeringens förslag till

1. lag om energikartläggning i stora företag,
2. lag om energimätning i byggnader,
3. lag om vissa kostnads-nyttanalyser på energiområdet,
4. lag om ändring i miljöbalken,
5. lag om ändring i ellagen (1997:857),
6. lag om ändring i lagen (2002:93) om kooperativ hyresrätt,
7. lag om ändring i naturgaslagen (2005:403) med den ändring att 7 kap. 13 § får den lydelse som utskottet föreslår i bilaga 3,
8. lag om ändring i fjärrvärmelagen (2008:263),
9. lag om ändring i lagen (2012:838) om certifiering av vissa installatörer

b) godtar det utskottet har anfört om regeringens förslag till

1. lag om ändring i jordabalken,
2. lag om ändring i bostadsrättslagen (1991:614).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2013/14:174 punkterna 1–3, 4 i denna del, 5, 6 i denna del, 7, 8, 10 och 11, bifaller delvis proposition 2013/14:174 punkt 9 och avslår motion 2013/14:N13 av Anna Hagwall (SD).

Reservation 1 (SD)

2. Kvotpliktssystem och mål för energieffektivisering

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:N11 av Kent Persson m.fl. (V) yrkandena 1–5,

2013/14:N12 av Jennie Nilsson m.fl. (S) och

2013/14:N14 av Lise Nordin m.fl. (MP) yrkandena 1–9.

Reservation 2 (S, MP, V)

Utskottet föreslår att ärendet avgörs efter endast en bordläggning.

Stockholm den 16 april 2014

På näringsutskottets vägnar

Mats Odell

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Mats Odell (KD), Lars Hjalmered (M), Jennie Nilsson (S), Carina Adolfsson Elgestam (S), Olof Lavesson (M), Krister Örnfjäder (S), Cecilie Tenfjord-Toftby (M), Ann-Kristine Johansson (S), Börje Vestlund (S), Helena Lindahl (C), Ingemar Nilsson (S), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Anna Hagwall (SD), Kent Persson (V), Boriana Åberg (M), Anna Steele (FP) och Lise Nordin (MP).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlas

- proposition 2013/14:174 Genomförande av energieffektiviseringsdirektivet
- fyra motioner (16 yrkanden) som har väckts med anledning av propositionen.

Näringsutskottet har överlämnat den formella behandlingen av två av lagförslagen i propositionen till civilutskottet, nämligen lag om ändring i jordabalken och lag om ändring bostadsrättslagen (1991:614). Dessa båda lagar är också föremål för ändringsförslag i proposition 2013/14:142 Ökad uthyrning av bostadsrättslägenheter som bereds av civilutskottet och som riksdagen ska besluta om senare under våren 2014. Överlämningen har gjorts för att uppnå en lagteknisk samordning av förslagen. Näringsutskottet har dock svarat för den sakliga behandlingen av de båda överlämnade lagförslagen.

Bakgrund

EU:s s.k. energieffektiviseringsdirektiv trädde i kraft i december 2012.¹ Enligt artikel 28 i direktivet ska medlemsstaterna senast den 5 juni 2014 sätta de lagar och andra författningar i kraft som är nödvändiga för att följa direktivet.

På s. 37 f. i propositionen redovisas de utredningsinsatser som regeringen har gjort under de senaste åren som grund för den aktuella propositionen. Utredningarnas förslag har remitterats till flera berörda aktörer. En remiss lämnades till Lagrådet i februari 2014.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen lämnas förslag på lagstiftning som behövs för att genomföra energieffektiviseringsdirektivet (i den fortsatta texten används även uttrycket direktivet) i Sverige. Propositionen innehåller också genomgångar och bedömningar av de artiklar som inte bedöms föranleda någon lagstiftning.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU av den 25 oktober 2012 om energieffektivitet, om ändring av direktiven 2009/125/EG och 2010/30/EU och om upphävande av direktiven 2004/8/EG och 2006/32/EG.

En lag om att stora företag ska göra en oberoende och kostnadseffektiv energikartläggning föreslås. Det finns också ett förslag om att frivilliga kvalificeringssystem för energitjänster ska införas.

Direktivet har ansetts kräva energimätning på lägenhetsnivå i vissa fall. Det föreslås därför att en ny lag införs med krav på den som äger eller uppför en byggnad eller utför en ombyggnad att se till att varje lägenhets användning av värme, kyla och tappvarmvatten kan mätas om detta är kostnadseffektivt. Skärpta krav ställs också på mätning av el och naturgas. Det föreslås skärpta krav för företag inom energisektorn när det bl.a. gäller utformningen av fakturor och debiteringen av kunderna.

I propositionen lämnas även förslag som syftar till att främja energieffektivisering när det gäller driften av el- och naturgasnäten. För att främja utbyggnaden av bl.a. fjärrvärme och tillgodogörande av spillvärme föreslås det att företag som planerar att uppföra större elproduktionsanläggningar, industrianläggningar och fjärrvärmenät ska göra en kostnads-nyttanalyt. Dessutom föreslås vissa kompletterande ändringar med anledning av ett tidigare lagstiftningsarbete om industriutsläpp.

Bestämmelserna föreslås i huvudsak träda i kraft den 1 juni 2014.

Utskottets överväganden

Genomförande av energieffektiviseringsdirektivet

Utskottets förslag i korthet

Med en mindre ändring i regeringens förslag till ändring i naturgaslagen (2005:403) antar riksdagen regeringens lagförslag. I de fall utskottet har överlämnat den formella behandlingen till civilutskottet godtar riksdagen lagförslagen. Sammantaget innebär detta att riksdagen bifaller förslagen i proposition 2013/14:174 med den ändring i naturgaslagen som utskottet har föreslagit. De fyra motioner som har väckts i anslutning till propositionen avslås.

Jämför reservationerna 1 (SD) och 2 (S, MP, V).

Propositionen

Inledning

Här återges endast ett referat av propositionen. För en närmare beskrivning av regeringens förslag, bedömningar, motiveringar och av propositionens förarbeten hänvisas till den fullständiga propositionen.

Ett vägledande mål för energieffektivisering

I direktivets artikel 3.1 sägs att varje medlemsstat ska ange ett vägledande nationellt energieffektivitetsmål. Målet får uttryckas i termer av primär eller slutlig energianvändning, primär eller slutlig energibesparing eller energiintensitet. Medlemsstaterna ska ta hänsyn till ett antal faktorer när de fastställer dessa mål, däribland EU:s mål för energieffektivisering till 2020. Medlemsstaterna får även beakta ett antal nationella omständigheter när de fastställer målen, däribland BNP-utveckling och BNP-prognoser, utveckling av förnybara energikällor och kärnkraft samt s.k. tidiga åtgärder. Målet skulle ha anmälts till kommissionen senast den 30 april 2013.

Regeringen gör bedömningen att det mål som riksdagen antog 2009 om 20 procent effektivare energianvändning till 2020 uppfyller direktivets krav på ett vägledande nationellt mål för energieffektivisering. Enligt målet ska den svenska energiintensiteten, mätt som tillförd energi per BNP-enhet i fasta priser, vara 20 procent lägre 2020 än 2008. Målet har utformats med hänsyn till EU:s energieffektivitetsmål till 2020 samt med beaktande av nationella omständigheter såsom BNP-utveckling och klimatmål. I april 2013 anmälde det mål som antagits av riksdagen till kommissionen i enlighet med direktivets krav.

En nationell strategi för energieffektiviserande renovering av byggnader

Enligt artikel 4 ska varje medlemsstat fastställa en långsiktig strategi för att få till stånd investeringar i renovering av det nationella beståndet av bostadshus och kommersiella byggnader, både offentliga och privata. En första version av strategin ska offentliggöras senast den 30 april 2014, där- efter uppdateras vart tredje år och föreläggas kommissionen som ett led i de nationella handlingsplanerna för energieffektivitet.

Regeringen har mot denna bakgrund för avsikt att anta och regelbundet uppdatera en sådan långsiktig strategi. Boverket och Energimyndigheten har på uppdrag av regeringen tagit fram ett förslag till nationell strategi för energieffektiviserande renovering.

Insatser för energieffektivisering i den offentliga sektorn

Av artikel 5.1 framgår att medlemsstaterna ska säkerställa att 3 procent av den totala golvytan i uppvärmda och/eller kylda byggnader som ägs och utnyttjas av deras statliga myndigheter fr.o.m. den 1 januari 2014 renove- ras varje år för att minst uppfylla minimikraven för energiprestanda. För närmare detaljer om hur renoveringstakten m.m. ska beräknas hänvisas till s. 53 i propositionen.

Av artikel 5.6 framgår att medlemsstaterna får välja en alternativ stra- tegi genom vilken de vidtar andra kostnadseffektiva åtgärder för att åstad- komma energibesparingar vilka som minimum motsvarar det som krävs. De medlemsstater som väljer den alternativa strategin skulle senast den 31 december 2013 anmäla till kommissionen vilka alternativa åtgärder de planerade att vidta och visa hur de kommer att uppnå motsvarande förbät- ring av energiprestandan i de statliga myndigheternas byggnadsbestånd.

Regeringen gör bedömningen att domstolarna och de byggnader som ägs av förvaltningsmyndigheter under regeringen, omfattas av kraven på renovering. Kraven i artikel 5 införlivas i svensk rätt på förordningsnivå. Regeringen anser att en alternativ strategi i enlighet med artikel 5.6 bör väljas, varvid Statens fastighetsverk och Fortifikationsverket bör åläggas att uppnå en kvantifierad energibesparing till utgången av 2020.

Av artikel 6.1 framgår att medlemsstaterna ska se till att statliga myndig- heter endast köper produkter, tjänster och byggnader med hög energieffek- tivitetsprestanda, förutsatt att detta är förenligt med kostnadseffektivitet, ekonomisk genomförbarhet, hållbarhet i vidare bemärkelse, teknisk lämplig- het samt tillräcklig konkurrens. Domstolar och förvaltningsmyndigheter under regeringen omfattas enligt regeringens bedömning av kraven i arti- kel 6. Kraven införlivas i svensk rätt på förordningsnivå. Den närmare utformningen av bestämmelserna bör övervägas i samband med att en för- ordning tas fram.

Regeringen gör vidare bedömningen att statliga myndigheter för att tjäna som förebilder bör arbeta strategiskt och strukturerat med energieffek- tiviseringsfrågor. Statliga myndigheter bör inom ramen för sitt arbete med

miljöledning anta en strategi med mål och handlingsplan för energieffektivisering samt årligen rapportera om sina framsteg. De närmare kraven utformas på förordningsnivå.

När det gäller åtgärder för att främja ökad energieffektivitet i kommuner och landsting hänvisar regeringen till att det statliga stödet för energieffektivisering i kommuner och landsting bidrar till att uppmuntra åtgärder för ökad energieffektivitet.

Kvotpliktssystem och alternativa styrmedel för energieffektivitet

I artikel 7.1 anges att medlemsstaterna som utgångspunkt ska inrätta ett kvotpliktssystem för energieffektivitet. Detta system ska säkerställa att energidistributörer eller företag som säljer energi i detaljistledet, som utses som kvotpliktiga parter och som bedriver verksamhet inom de olika medlemsstaternas territorium, senast den 31 december 2020 uppnår målet med en ackumulerad energibesparing i slutanvändarledet. Målet ska åtminstone motsvara nya besparingar varje år från den 1 januari 2014 t.o.m. den 31 december 2020 på 1,5 procent av den energi som årligen säljs till slutanvändare från alla energidistributörer eller alla företag som säljer energi i detaljistledet. Andelen ska beräknas som ett genomsnitt för den senaste treårsperioden före den 1 januari 2013. Den energi som säljs och som används i transporter får helt eller delvis undantas vid denna beräkning.

Enligt artikel 7.9 får medlemsstaterna, som ett alternativ till att inrätta ett kvotpliktssystem, välja att vidta andra policyåtgärder för att uppnå motsvarande energibesparingar hos slutanvändarna. Kombinationer av kvotpliktssystem och andra policyåtgärder, inbegripet nationella program för energieffektivitet, är också möjliga.

Regeringen anser att en alternativ strategi enligt artikel 7.9 bör väljas. Regeringen hänvisar bl.a. till att Energimyndigheten vid två tillfällen har utrett om kvotpliktssystem för energieffektivitet (s.k. vita certifikat) är ett lämpligt styrmedel i Sverige. Myndigheten har kommit fram till att ett sådant system inte bör införas i Sverige. Skälen är följande:

- Samhällsekonomisk effektivitet: Vita certifikat syftar inte till att korrigera något marknadsmisslyckande som inte redan hanteras av något annat styrmedel. För att vita certifikat ska vara ett samhällsekonomiskt effektivt styrmedel behöver även det s.k. energieffektiviseringsgapet kunna bestämmas, vilket Energimyndigheten inte anser är möjligt.
- Effekter på energianvändningen: Vita certifikat premierar genomförande av åtgärder, inte effekt på energianvändningen per se. Det är den bedömda effekten av åtgärderna som summeras till kvoten, varför det finns en skillnad mellan reell effekt och certifierad effekt.
- Kostnadseffektivitet mot de klimat- och energipolitiska målen för 2020: Vita certifikat har små möjligheter att uppnå dessa mål på ett kostnadseffektivt sätt.

- Samverkan med andra styrmedel: Vita certifikat som omfattar eleffektivisering kommer att påverka och påverkas av EU:s system för handel med utsläppsrätter (ETS) och elcertifikat. Energimyndigheten bedömer det som osannolikt att vita certifikat kan hållas additionella till dessa styrmedel. Vita certifikat riskerar även att överlappa både energiskatter och bidrag.

Regeringen konstaterar att bedömningen att välja en alternativ metod har tillstyrkts av en majoritet av de remissinstanser som har yttrat sig i frågan.

I enlighet med direktivets krav anmälde Sverige den 5 december 2013 en plan för genomförande av artikel 7 till kommissionen. Av anmälan framgår att mängden ackumulerad energibesparing som Sverige avser att uppnå under perioden den 1 januari 2014 t.o.m. 31 december 2020 preliminärt bedöms uppgå till 106 TWh. Detta är högre än de knappt 76 TWh som Energimyndigheten föreslog.

Regeringen avser att inkludera den energi som sålts och använts i transportsektorn i underlaget för att beräkna mängden energibesparing.

I fråga om styrmedel hänvisar regeringen till den plan som anmäldes till kommissionen i samband med 2009 års energiproposition (prop. 2008/09: 163 s. 81), i vilken regeringen angav att den svenska politiken för energieffektivisering baseras på principerna att

- styrmedel bör vara generella och inte bundna till specifika tekniker
- priserna ska ge rätt (eller önskad) information
- sökkostnader reduceras genom att information tas fram och sprids
- barriärer kan undanröjas, t.ex. genom att det befintliga regelverket justeras.

De statliga insatserna riktas både mot användning och tillförsel av energi och inriktas på att stödja den effektivisering som sker spontant i samhället och till följd av styrmedel som är anpassade till marknadens mekanismer. Statens roll bedöms därmed vara att identifiera och undanröja marknadsmisslyckanden, främst externa effekter och brist på information.

Regeringen konstaterar att dagens styrmedelsportfölj för energieffektivisering följaktligen är mycket bred och omfattar generella ekonomiska styrmedel, såsom energi- och koldioxidskatter samt utsläppshandel, såväl som mer riktade administrativa styrmedel som reglerar t.ex. krav på tillstånd för att bedriva miljöfarlig verksamhet och krav på energiprestanda och energimärkning för energirelaterade produkter och byggnader. Därtill tillämpas diverse kompletterande insatser som på olika sätt avser att åtgärda informationsbrister på marknaden och öka medvetenheten och kunskapen om samt legitimiteten hos olika (teknik- och beteenderelaterade) åtgärder för energieffektivisering och energibesparing. Som exempel nämner regeringen statligt stöd till kommunal energi- och klimatrådgivning, statligt stöd för energikartläggning i mindre företag, regionala klimat- och energistrategier, nätverksaktiviteter och teknikupphandling samt andra åtgärder för tidig marknadsintroduktion. Kombinationen av ekonomiska mark-

nadsbaserade styrmedel och kompletterande och riktade informationsinsatser bedöms enligt regeringen ge goda förutsättningar för att en samhällsekonomiskt effektiv energieffektivisering ska uppnås.

Regeringen avser att tillämpa en bred uppsättning av styrmedel som kompletterar varandra. De faktiska åtgärder som vidtas för att effektivisera energianvändningen sker till följd av att dessa styrmedel samverkar. För att helt undvika risken för dubbelräkning av energibesparing från olika kompletterande styrmedel avser regeringen att se på och beräkna effekterna av olika styrmedel som ett paket.

En ny lag om energikartläggning i stora företag

Av artikel 8.4 framgår att medlemsstaterna ska se till att företag som inte är små eller medelstora blir föremål för en oberoende och kostnadseffektiv energibesiktning, som görs av en kvalificerad och/eller ackrediterad expert eller som genomförs och övervakas av oberoende myndigheter enligt nationell lagstiftning. Vissa undantag från kravet kan göras om ett företag som omfattas av kravet tillämpar ett energiledningssystem eller miljöförvaltningssystem som har certifierats av ett oberoende organ.

Regeringen föreslår att stora företag ska göra en energikartläggning senast den 5 december 2015 och därefter minst vart fjärde år. Om företaget har ett miljöledningssystem eller ett energiledningssystem, behöver inte en sådan energikartläggning göras om systemet har certifierats enligt föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen om energikartläggning i stora företag, och om det inom systemet krävs att en energikartläggning som motsvarar kraven i den lagen och i anslutande föreskrifter ska göras.

Med stora företag avses företag som sysselsätter minst 250 personer och som har en årsomsättning som överstiger 50 miljoner euro eller en balansomslutning som överstiger 43 miljoner euro per år.

Med energikartläggning avses ett systematiskt förfarande i syfte att få kunskap om den befintliga energianvändningen för en byggnad eller en grupp av byggnader, en industriprocess, en kommersiell verksamhet, en industrianläggning eller en kommersiell anläggning eller privata eller offentliga tjänster och för att fastställa kostnadseffektiva åtgärder och rapportera om resultaten. Energitkartläggningen ska göras av en person som uppfyller de krav på kompetens och oberoende som har meddelats i anslutning till lagen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om kompetens och oberoende.

Kraven i direktivet rör förhållandet mellan enskilda och det allmänna på ett sådant sätt att de måste genomföras genom lagstiftning. Regeringens bedömning är att en ny lag om energikartläggning i stora företag bör tas fram med anledning av genomförandet av direktivet. Vissa detaljerade bestämmelser, exempelvis om energikartläggningarnas innehåll, bör genomföras på förordningsnivå och i myndighetsföreskrifter med stöd av bemyn-

diganden i den nya lagen. Syftet med lagen bör vara att främja förbättrad energieffektivitet i stora företag. Uttrycken energieffektivitet och förbättrad energieffektivitet bör definieras i enlighet med direktivet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om uppgifter för prövning av om ett företag är att anse som ett stort företag och om certifiering av energi- och miljöledningssystem. Noterbart i sammanhanget är att beteckningen företag även kan avse organisationer som i allmänhet inte benämns företag i Sverige, t.ex. offentliga och ideella organisationer, däribland staten, kommuner och landsting. Enligt propositionen är antalet statliga enheter, kommuner, landsting, trossamfund och ideella föreningar som kan komma att ingå i gruppen stora företag drygt 400. Eftersom kravet i direktivet har en bred målgrupp är det troligt att sektorer som tidigare inte har arbetat med energikartläggningar och energieffektivisering i någon större omfattning kommer att träffas av kravet. Det är ca 1 500 företag i Sverige som har fler än 250 anställda.

En närmare beskrivning av hur regeringen ser på företagsbegreppet och bedömningen av företags storlek och ekonomiska verksamhet finns på s. 80 f. i propositionen. Vidare kan nämnas att några remissinstanser, däribland Naturvårdsverket och några länsstyrelser, ansåg att kravet på energikartläggning även ska gälla för företag med hög energiförbrukning som inte uppfyller definitionen för stora företag. Regeringen anser det emellertid inte vara rimligt att ställa obligatoriska krav på energikartläggning som går längre än direktivet.

En energikartläggning ska omfatta en ingående översyn av energianvändningen i företaget. Kartläggningen ska innehålla förslag på kostnadseffektiva åtgärder såväl för att spara energi som för att effektivisera energianvändningen. Resultatet av energikartläggningen ska redovisas i en rapport.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur energikartläggningen ska göras, om vilka uppgifter som ska redovisas i rapporten från kartläggningen och om betydelsen av uttrycket kostnadseffektiva åtgärder.

Den myndighet som regeringen bestämmer ska utöva tillsyn över de skyldigheter som följer av lagen och över de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen. De företag som omfattas av skyldigheten att göra en energikartläggning ska på tillsynsmyndighetens begäran lämna de upplysningar och de handlingar som myndigheten behöver för tillsynen. Tillsynsmyndigheten får besluta de förelägganden som behövs för tillsynen. Ett föreläggande får förenas med vite. Beslut om föreläggande får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

De företag som omfattas av skyldigheten att göra en energikartläggning ska lämna de uppgifter som tillsynsmyndigheten begär för uppföljning och utvärdering. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas för uppföljning och utvärdering.

Främjandeåtgärder ifråga om information, energikartläggning och energitjänster

Direktivet ställer krav på medlemsstaterna att främja energikartläggning och energitjänster samt energieffektivisering även på andra sätt än genom bindande lagstiftning eller certifiering och andra kvalificeringssystem. Regeringen konstaterar att Sverige redan har åtgärder och program på plats som uppfyller direktivets syfte i dessa avseenden.

Frivillig certifiering av vissa energitjänster

Av artikel 16.1 framgår att en medlemsstat som anser att den nationella nivån av teknisk kompetens, objektivitet och tillförlitlighet är otillräcklig ska se till att det finns certifierings- och/eller ackrediteringssystem och/eller motsvarande kvalificeringssystem för leverantörer av energitjänster, energibesiktningar, energiansvariga och installatörer av energirelaterade byggnadselement. Systemen ska vara transparenta och pålitliga och bidra till nationella energieffektivitetsmål.

I propositionen föreslås att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om vilka energitjänster som ska omfattas av system för frivillig certifiering och den närmare utformningen av sådana system. Föreskrifterna bör, enligt regeringens uppfattning, dock inte finnas i lag eftersom de kan behöva förändras och anpassas med kortare tidsramar än vad som krävs vid en lagändring.

Eftersom det inte bör finnas flera lagregleringar om frivillig certifiering för olika energitjänster anser regeringen att bestämmelserna ska införas i den befintliga lagen (2012:838) om certifiering av vissa installatörer.

En ny lag om energimätning i byggnader

Enligt artikel 9.1 ska medlemsstaterna se till att slutanvändare av el, naturgas, fjärrvärme, fjärrkyla och varmvatten för hushållsbruk har individuella mätare som till ett konkurrenskraftigt pris korrekt visar slutanvändarens faktiska energianvändning och ger information om den faktiska användningstiden. Kravet gäller så långt det är tekniskt möjligt, ekonomiskt rimligt och proportionerligt i förhållande till möjliga energibesparingar.

När användning av individuella mätare inte är tekniskt genomförbar eller kostnadseffektiv för värmemätning ska individuella värmekostnadsfördelare användas för att mäta användningen i respektive radiator, om inte

medlemsstaten i fråga visar att det inte skulle vara kostnadseffektivt att installera sådana värmekostnadsfördelare. I dessa fall får alternativa kostnadseffektiva metoder för mätning av användningen övervägas.

Regeringen konstaterar att direktivet i vissa fall kräver mätning av el, naturgas, värme, kyla och tappvarmvatten på en nivå som motsvarar det svenska lägenhetsbegreppet. En ny lag om energimätning i byggnader bör därför införas. Regeringen noterar vidare att en lagreglering av dessa krav inte har någon självklar plats i någon befintlig lagstiftning. Frågor om mätning av överförd energi behandlas i flera olika författningar, t.ex. ellagen och naturgaslagen.

Regeringen föreslår att den som för egen räkning uppför eller låter uppföra en byggnad ska se till att den energi som används för att påverka inomhusklimatet (värme eller kyla) i varje lägenhet, liksom lägenhetens förbrukning av tappvarmvatten, kan mätas, i de fall detta är kostnadseffektivt. Detsamma gäller i samband med en ombyggnad, om detta är tekniskt möjligt och kostnadseffektivt. Skyldigheten gäller den som för egen räkning utför eller låter utföra ombyggnaden.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om i vilka fall det ska anses vara fråga om kostnadseffektivitet respektive teknisk genomförbarhet samt om vilka mätmetoder som ska tillämpas.

I förarbetena till propositionen föreslogs skarpa krav på installation av mätare även för värme, kyla och tappvarmvatten vid uppförandet av en ny byggnad samt genomförande av en större renovering. Detta förslag avstyrktes emellertid av en majoritet av de remissinstanser som yttrade sig i frågan. Till skillnad från det förslag som redovisades i förarbetena föreslår regeringen i propositionen att installationskraven för värme, kyla och tappvarmvatten begränsas så att kostnadseffektivitet beaktas även vid nybyggnation och större renoveringar. Installationskravet föreslås därför vara begränsat till nybyggnationer där det är kostnadseffektivt samt ombyggnader där det är kostnadseffektivt och tekniskt genomförbart.

Förutom installationskraven bör den nya lagen, enligt regeringens förslag, innehålla bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om i vilka fall det ska anses vara fråga om kostnadseffektivitet respektive teknisk genomförbarhet samt vilka mätmetoder som ska tillämpas.

Utöver det som angetts ovan om nybyggnader och ombyggnader innehåller direktivet även krav som omfattar befintlig bebyggelse. Här föreslår regeringen att den som äger en byggnad ska se till att den energi som används för en lägenhets inomhusklimat (värme och kyla) liksom en lägenhets förbrukning av tappvarmvatten kan mätas, om det är tekniskt genomförbart och kostnadseffektivt att installera system för individuell mätning och debitering. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer

ska få meddela föreskrifter om i vilka fall det ska anses vara fråga om kostnadseffektivitet respektive teknisk genomförbarhet, samt om vilka mätmetoder som ska tillämpas.

Enligt regeringens bedömning ställer direktivet krav på tillhandahållande av individuella mätare även när det gäller el och naturgas. Regeringen föreslår därför att den som för egen räkning uppför eller låter uppföra en byggnad ska se till att varje lägenhets elförbrukning eller naturgasförbrukning kan mätas. Detsamma gäller i samband med en ombyggnad. Skyldigheten gäller den som för egen räkning utför eller låter utföra ombyggnaden. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från skyldigheten.

Av direktivet följer att slutanvändare av energi minst en gång per år ska debiteras utifrån sin faktiska energiförbrukning, om detta är tekniskt möjligt och ekonomiskt försvarbart. Regeringen föreslår att det i hyreslagen, bostadsrättslagen och lagen om kooperativ hyresrätt införs regler som anger att ersättning för kostnader som hänför sig till energiförbrukning ska beräknas med utgångspunkt i den uppmätta förbrukningen, om det finns möjlighet till individuell mätning. I de fall det har installerats individuella mätare ska mätvärdena således användas som underlag för debiteringen.

Den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom plan- och byggområdet (byggnadsnämnden) ska, enligt regeringens förslag, ha tillsyn över att skyldigheter som avser installation av mätsystem på lägenhetsnivå fullgörs.

Den som har en skyldighet enligt lagen ska lämna byggnadsnämnden de handlingar och uppgifter i övrigt som behövs för nämndens tillsyn. Byggnadsnämnden får meddela de förelägganden som behövs för att de skyldigheter som följer av lagen ska fullgöras. Ett sådant föreläggande får förenas med vite. Byggnadsnämndens beslut om föreläggande föreslås få överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Regeringen föreslår även att kommunerna ska få ta ut avgifter för sin tillsyn. Kommunen får meddela föreskrifter om avgifternas storlek. Regeringen avser vidare att ge Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) i uppdrag att ta fram föreskrifter om mätare som används för fördelning och debitering av kostnader inom en byggnad för värme, kyla, varmvatten och el.

Smart mätning

Artiklarna 9.2 och 10.2 i direktivet innehåller bestämmelser med särskilda krav som ska ställas på mätare, informationssystem och faktureringsystem i den mån som medlemsstaterna installerar smarta mätare för naturgas och el.

Regeringen föreslår att nätkoncessionshavare ska se till att elanvändarna får lämplig information i samband med installationen av nya mätare. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrif-

ter om skyldigheten. Vidare gör regeringen bedömningen att förordningen (1999:716) om mätning, beräkning och rapportering av överförd el eller Energimarknadsinspektionens föreskrifter bör ändras när det gäller de elanvändare vars förbrukning mäts per timme. Inriktningen ska vara att elmätare förses med öppet gränssnitt för energi- och systemtjänster.

Debitering och energifakturor

Av artikel 10.1 framgår att medlemsstaterna ska säkerställa att slutanvändarna senast den 31 december 2014 får tillgång till korrekt faktureringsinformation baserad på faktisk energianvändning, i de fall det är tekniskt möjligt och ekonomiskt försvarbart.

Vidare föreskriver direktivet att medlemsstaterna ska se till att slutanvändaren kan välja elektronisk faktureringsinformation och e-faktura och att han eller hon får en klar och tydlig förklaring av hur fakturan har upprättats, särskilt om fakturorna inte är grundade på faktisk användning. Medlemsstaterna ska därutöver säkerställa att lämplig information görs tillgänglig med fakturan som ger slutanvändarna en heltäckande redovisning av de aktuella energikostnaderna.

I Sverige gäller sedan 2009 att samtliga elkunders förbrukning ska mätas åtminstone månadsvis. Redan i dag får kunden tillgång till sina mätvärden via internet eller den faktura som gäller elnätsavgiften. Vanligtvis sker nu också debiteringen av kunderna utifrån den uppmätta förbrukningen. När nu direktivet kräver en övergång till debitering baserad på insamlade mätvärden, om det är tekniskt möjligt och ekonomiskt försvarbart, finns det enligt regeringens uppfattning skäl att införa en bestämmelse i 8 kap. ellagen som träffar elhandelsföretagen. Innebörden är att en elleverantörs debitering av kunderna ska avse uppmätta mängder, om elleverantören har tillgång till mätvärden. Om mätvärden saknas, får debiteringen avse uppskattad användning. Bestämmelsen i 11 kap. 15 § ellagen ändras i den del den avser förskottsbetalning för elleverantörer.

Även en naturgasleverantörs debitering av gasförbrukarna ska avse uppmätta mängder, om leverantören har tillgång till mätvärden. Om mätvärden saknas, får debiteringen dock avse uppskattad användning. En bestämmelse med denna innebörd införs enligt regeringens förslag i 7 kap. 14 § naturgaslagen. Bestämmelsen bör omfattas av tillsyn.

När det gäller fjärrvärme konstaterar regeringen att ett fjärrvärmeföretag fr.o.m. den 1 januari 2015 är skyldigt att mäta mängden överförd värmeenergi och att debiteringen ska avse uppmätta mängder och äga rum åtminstone fyra gånger per år, om inte kunden och fjärrvärmeföretaget har avtalat något annat. Någon ytterligare reglering av fjärrvärmeföretagen behövs enligt regeringen därför inte i denna del.

Regeringen konstaterar vidare att debiteringen av värme och varmvatten i första hand kommer att hanteras inom ramen för hyres- och bostadsrättsregleringen även när mätare har installerats. Det saknas därför anledning

att ta fram särskilda bestämmelser om debitering i detta avseende. Även om en lägenhetskund i framtiden får möjlighet att ingå avtal med fjärrvärmeföretaget omfattas detta av fjärrvärmelagen.

När det gäller fakturering föreslår regeringen att el- och naturgasleverantörernas fakturor ska vara tydliga och innehålla information om den uppmätta förbrukningen och de energipriser som fakturan grundas på. Om energianvändaren har ingått ett leveransavtal som förutsätter mätning per timme, får informationen tillhandahållas via företagets webbplats. Fakturan ska då hänvisa till informationen. Fakturering ska ske åtminstone varje kvartal och kunna erbjudas i elektronisk form. Anpassningar till direktivets krav kan, enligt regeringens bedömning, genomföras på förordnings- och föreskriftsnivå.

Regeringen föreslår vidare att elleverantörer, nätkoncessionshavare, naturgasleverantörer och företag som bedriver överföring av naturgas och som ingår avtal med konsumenter, utöver vad som redan gäller, på sina webbplatser ska lämna information om oberoende användarrådgivning där kunderna kan få råd om tillgängliga energieffektivitetsåtgärder och jämförelseprofiler för energianvändningen. Fjärrvärmeföretag ska lämna motsvarande information på sina webbplatser samt hänvisa till denna i avtal och fakturor som ingås med och riktas till konsumenter.

Direktivets krav på information om bl.a. energieffektivitetsåtgärder läggs till i 11 kap. 18 § ellagen respektive 8 kap. 18 § naturgaslagen. En liknande bestämmelse införs även i fjärrvärmelagen (6 d §).

Regeringen föreslår vidare att nätkoncessionshavare ska rapportera mätresultat och beräkningar till den systemansvariga myndigheten, berörda nätkoncessionshavare, elanvändare, elproducenter, balansansvariga och elleverantörer. Rapporteringen ska på begäran ske till ett företag som elanvändaren eller elproducenten har utsett.

Företag som bedriver överföring av naturgas ska rapportera mätresultat och beräkningar till den systembalansansvarige, till berörda andra företag som bedriver överföring, gasanvändare, balansansvariga och naturgasleverantörer. På begäran ska rapportering ske till ett företag som gasanvändaren har utsett.

Av artikel 11.1 i direktivet följer att medlemsstaterna ska se till att slutanvändarna får alla sina fakturor och faktureringsinformation om energianvändning utan kostnad och att slutanvändarna kostnadsfritt och på lämpligt sätt även kan få tillgång till uppgifter om sin användning. Kraven i bestämmelsen riktar sig till samtliga energislag som direktivet omfattar.

Regeringen föreslår att elhandelsföretagen, elnätsföretagen, gashandelsföretagen, gasnätsföretagen och fjärrvärmeföretagen förbjuds att ta ut någon avgift för tillhandahållande av fakturor och faktureringsinformation om energianvändningen. Bestämmelser med denna innebörd införs enligt förslaget i propositionen i 8 kap. 14 § ellagen, 7 kap. 13 § naturgaslagen och 6 c § fjärrvärmelagen.

Ny lag om kostnads–nyttoanalys

Enligt artikel 14.5 första stycket i energieffektiviseringsdirektivet ska medlemsstaterna se till att en kostnads–nyttoanalys utförs efter den 5 juni 2014 i samband med att vissa uppräknade anläggningar planeras. Det gäller exempelvis vissa elproduktionsanläggningar, industrianläggningar och nät för fjärrvärme och fjärrkyla.

Regeringen konstaterar att svensk rätt inte innehåller några bestämmelser som motsvarar kraven i den nyssnämnda artikeln, vilket gör det nödvändigt att införa sådana genom lagstiftning. Regeringen bedömer att det inte finns någon befintlig lag där de aktuella bestämmelserna har en naturlig hemvist. De nya bestämmelserna bör därför införas i en egen lag. Enligt regeringens uppfattning bör den nya lagen endast innehålla de grundläggande reglerna i de frågor som regleras i direktivet. Innehållet i lagen bör sedan fyllas ut med föreskrifter i förordning.

En kostnads–nyttoanalys ska utföras av den som bedriver eller avser att bedriva verksamheten i den anläggning som omfattas av analysen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela ytterligare föreskrifter om skyldigheten att utföra en kostnads–nyttoanalys. Analysen ska enligt den nya lagen innehålla en utvärdering av de kostnader och fördelar som skulle uppstå genom att anläggningen drivs på något av de sätt som anges i direktivet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela ytterligare föreskrifter om vad en kostnads–nyttoanalys ska innehålla, hur en sådan analys ska utföras och hur den ska redovisas.

I den nya lagen regleras även tillsynsfrågor, och det anges att slutsatserna i en kostnads–nyttoanalys ska redovisas vid tillståndsprovning enligt miljöbalken.

Energieffektivisering vid omvandling, överföring och distribution av energi

I direktivets artikel 15 finns bestämmelser om omvandling, överföring och distribution av energi. Bestämmelserna i artikeln tar sikte på el- och naturgasnäten. Enligt artikel 15.1 första stycket ska medlemsstaterna se till att nationella energitillsynsmyndigheter fäster tillräcklig uppmärksamhet vid energieffektivitet när de genomför sina tillsynsuppgifter enligt elmarknadsdirektivet och gasmarknadsdirektivet i fråga om sina beslut om driften av gas- och elinfrastruktur.

I Sverige fungerar den nätmyndighet som regeringen har utsett enligt ellagen, dvs. Energimarknadsinspektionen, som nationell tillsynsmyndighet enligt elmarknadsdirektivet. När det gäller Energimarknadsinspektionens tillsyn är det enligt regeringens uppfattning tveksamt om det krävs särskilda bestämmelser för att säkerställa att myndigheten fäster tillräcklig uppmärksamhet vid energieffektivitet. Avgörande är i stället hur energieffektiviteten behandlas i de föreskrifter som omfattas av Energimarknadsin-

spektionens tillsyn. Enligt regeringen är det dock lämpligt att tydliggöra energieffektiviseringens betydelse genom en bestämmelse i förordningen (2007:1118) med instruktion för Energimarknadsinspektionen.

I artikel 15.1 finns även vissa regleringar av nättariffer. I Sverige finns de centrala bestämmelserna om förhandsprövning av nättariffer i 5 kap. ellagen. Viktiga kompletterande föreskrifter finns i förordningen (2010:304) om fastställande av intäktsram enligt ellagen (1997:857), den s.k. kapitalbasförordningen. Förhandsprövningen är utformad på ett sätt som ska se till att nätföretagens intäkter från nätverksamheten täcker skäliga kostnader för att bedriva verksamheten och ger en rimlig avkastning på det kapital som krävs för driften (5 kap. 6 § ellagen).

Regeringen anser att den nuvarande tariffregleringen i Sverige inte kan anses hindra utvecklingen av vissa s.k. systemtjänster som avses i artikel 15.1 andra stycket. Enligt regeringens bedömning är det emellertid tveksamt om regleringen ger direkta incitament för nätföretagen att göra sådana tjänster tillgängliga för nätanvändarna. Det bör därför införas bestämmelser om incitament i det regelverk som styr förhandsprövningen av nättariffer. Vidare bör det vara möjligt för nätmyndigheten att inom ramen för förhandsprövningen ge nätföretagen incitament att bedriva nätverksamheten på ett sätt som främjar ett effektivt utnyttjande av elnätet.

Regeringen föreslår dock att hänsyn ska tas till i vilken utsträckning nätverksamheten bedrivs på ett sätt som är förenligt med eller bidrar till ett effektivt utnyttjande av elnätet när intäktsramen bestäms i samband med förhandsprövningen av elnätstarifferna. En sådan bedömning ska kunna medföra en ökning eller minskning av vad som anses vara en rimlig avkastning på kapitalbasen. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, nätmyndigheten föreslås därutöver få meddela föreskrifter om vad som avses med ett effektivt utnyttjande av elnätet.

Det finns i den gällande svenska ellagstiftningen inget uttryckligt förbud mot tariffer som inverkar menligt på den totala effektiviteten. Det bör därför införas bestämmelser som säkerställer att direktivet genomförs i Sverige även i denna del. Regeringen föreslår att nättariffer ska utformas på ett sätt som är förenligt med ett effektivt utnyttjande av elnätet och en effektiv elproduktion och elanvändning. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, nätmyndigheten ska få meddela föreskrifter om hur nättarifferna ska utformas för att främja ett effektivt utnyttjande av elnätet eller en effektiv elproduktion och elanvändning.

Regeringen föreslår också att det ska införas en bestämmelse i 3 kap. ellagen om att en nätkoncessionshavare som är skyldig att ansluta en anläggning ska genomföra anslutningen inom skälig tid. Utgångspunkten bör vara att anslutningsskyldigheten, i linje med vad som anges i direktivet, ska fullgöras inom två år från det att anslutningsprocessen har inletts om inte en längre tid är nödvändig med hänsyn till anslutningens omfattning och tekniska utformning eller det annars finns särskilda skäl.

Vidare föreslår regeringen att det föreskrivs i ellagen (3 kap. 7 b §) att ett företag som bedriver nätverksamhet ska ha standardiserade rutiner för anslutning av elproduktionsanläggningar.

I artikel 15.6 finns bestämmelser om balanseringstjänster och andra drifttjänster. För att genomföra direktivet krävs enligt regeringens bedömning att det tydligt framgår av lagstiftningen att producenter av högeffektiv kraftvärme kan erbjuda balanseringstjänster.

Vidare föreslår regeringen att den som har nätkoncession inte ska få ställa upp villkor som utesluter elproducenter från att tillhandahålla el som är avsedd att täcka nätförluster eller behövs för driften av ledningsnätet med hänvisning endast till kraftslag. Nätkoncessionshavaren ska anskaffa den el som är avsedd för sådana ändamål på ett öppet, ickediskriminerande och marknadsorienterat sätt.

Resurser på efterfrågesidan utgörs av de möjligheter som finns att utnyttja näten på ett mer effektivt sätt genom en anpassning av energianvändningen. I direktivet nämns särskilt laststyrning (demand response) som ett exempel på en resurs på efterfrågesidan. Laststyrning innebär att en slutförbrukare ändrar sin elanvändning till följd av marknadssignaler eller mot särskild ersättning. Marknadssignaler kan exempelvis vara förändringar i elpriset över tiden. I Sverige används termen efterfrågeflexibilitet som en motsvarighet till laststyrning.

Efterfrågeflexibilitet kan bidra till att elnäten utnyttjas mer effektivt, t.ex. genom att förbrukningen minskas när belastningen är stor eller genom att underlätta balanseringen av sådan förnybar elproduktion som är svår att planera i förväg, såsom vindkraft.

Regeringen konstaterar att det inte finns någon lagstiftning i Sverige som uttryckligen säkerställer att nätföretagen utformar systemen för balansering av näten på ett sätt som tillåter leverantörer av laststyrning att erbjuda tjänster.

Med anledning av kraven i artikel 15.8 föreslår regeringen att ett företag som bedriver nätverksamhet inte ska få ställa upp tekniska krav eller andra villkor som försvårar tillhandahållandet av tjänster i form av ändrad elförbrukning, om inte villkoret är motiverat med hänsyn till en säker, tillförlitlig och effektiv drift av ledningsnätet. Bestämmelsen införs som 3 kap. 16 a § första stycket ellagen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om vilka tekniska villkor som får ställas upp av nätföretagen när det gäller sådana tjänster (3 kap. 16 a § andra stycket ellagen).

Åtgärder för att överbrygga särskilda hinder för energieffektivitet

Av artikel 19.1 framgår att medlemsstaterna ska utvärdera och, om nödvändigt, vidta lämpliga åtgärder för att undanröja regleringsmässiga och icke-regleringsmässiga hinder för energieffektivisering, utan att det påverkar de grundläggande principerna om medlemsstaternas förmögenhetsrätt och hyreslagstiftning.

Regeringen konstaterar att förekomsten av regleringsmässiga och icke-regleringsmässiga hinder för energieffektivisering har analyserats i enlighet med kraven i direktivet. Förekomsten av delade incitament mellan fastighetsägare och hyresgäster är inte ett sådant problem jämfört med andra hinder för energieffektivisering i bebyggelsen att särskilda åtgärder krävs. Förekomsten av hinder för energieffektivisering i den offentliga sektorn kopplat till lagstiftning och praxis i fråga om offentliga inköp respektive ekonomistyrning är begränsad och är inte ett sådant problem jämfört med andra hinder att särskilda åtgärder krävs. Resultaten av analyserna kommer att redovisas till kommissionen i Sveriges nationella handlingsplan för energieffektivisering.

Finansiering och rapportering

Enligt artikel 20.1 ska medlemsstaterna underlätta inrättandet av finansieringsmekanismer eller använda befintliga sådana för åtgärder för att förbättra energieffektiviteten i syfte att maximera fördelarna med flerdubbla finansieringsflöden. Punkterna 4–6 i artikel 20 inbegriper ingen skyldighet utan en möjlighet för medlemsstaterna att inrätta en nationell energieffektiviseringsfond.

Regeringen gör bedömningen att direktivets krav i huvudsak förväntas uppfyllas genom befintliga stödåtgärder. Insatser för energieffektivisering prioriteras under perioden 2014–2020 inom ramen för strukturfonderna. Energimyndigheten ges i uppdrag att utforma informationsinsatser som gör att banker och andra finansinstitut ökar sitt engagemang för ökad energieffektivisering. Regeringen anser att den svenska energieffektiviseringspolitiken inte bör finansieras genom fonder utan över statsbudgeten.

Av artikel 24.1 framgår att medlemsstaterna senast den 30 april varje år fr.o.m. 2013 ska rapportera om framstegen när det gäller att nå de nationella energieffektivitetsmålen. I artikel 24.2 anges att medlemsstaterna senast den 30 april 2014, och vart tredje år därefter, ska lämna in nationella handlingsplaner för energieffektivitet.

Här gör regeringen bedömningen att den årliga rapporteringen i huvudsak kan baseras på tillgänglig statistik, medan framför allt rapporteringen av de nationella handlingsplanerna kan komma att kräva nya uppföljnings- och rapporteringssystem. Energimyndigheten bör få samordningsansvar för dessa system.

Kompletterande ändringar med anledning av ett tidigare lagstiftningsarbete om industriutsläpp

En ansökan om ändringstillstånd hos en länsstyrelse eller kommunal nämnd ska innehålla en redogörelse för gällande tillstånd och villkor samt de uppgifter som behövs för bedömning av ändringens omfattning och dess påverkan på människors hälsa och miljön. Ett beslut av en länsstyrelse eller en kommunal nämnd som omfattar tillstånd till en förbrännings-

anläggning med en tillförd installerad effekt på minst 50 MW ska innehålla uppgifter om de förfaranden som ska följas vid driftstörningar i reningsutrustningen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Som har redovisats i inledningen av detta betänkande framgår det av direktivet att medlemsstaterna som utgångspunkt ska sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa direktivet senast den 5 juni 2014.

Mot bakgrund av detta anser regeringen att de föreslagna nya lagarna, liksom ändringar i befintliga lagar, som utgångspunkt bör träda i kraft den 1 juni 2014. Regeringen föreslår därför att lagen om energikartläggning i stora företag, lagen om vissa kostnads–nyttoanalyser på energiområdet, lagen om ändring i miljöbalken, lagen om ändring i ellagen, lagen om ändring i naturgaslagen, lagen om ändring i fjärrvärmelagen och lagen om ändring i lagen om certifiering av vissa installatörer föreslås träda i kraft den 1 juni 2014.

Lagen om ändring i jordabalken, lagen om ändring i bostadsrättslagen och lagen om ändring i lagen om kooperativ hyresrätt föreslås träda i kraft den 2 juli 2014. Lagen om energimätning i byggnader föreslås träda i kraft den 1 juni 2014, förutom kraven avseende att i befintlig bebyggelse mäta energin för en lägenhets inomhusklimat om detta är tekniskt möjligt och kostnadseffektivt, samt kraven att i vissa fall av nybyggnation och ombyggnation mäta energin för lägenhetens inomhusklimat och lägenhetens förbrukning av tappvarmvatten. Det förstnämnda kravet ska gälla från den 1 juni 2016 och det senare från den dag som regeringen bestämmer.

Konsekvenser

I propositionen (s. 227 f.) redovisas konsekvenserna av regeringens förslag. Konsekvensredovisningen refereras inte närmare här. I stället hänvisas till den nyssnämnda delen av propositionen.

Motionerna

I Socialdemokraternas kommittémotion 2013/14:N12 av Jennie Nilsson m.fl. förordas ett tillkännagivande om energieffektivisering. I motionen redovisas det som motionärerna anser vara de viktigaste förslagen för en kraftfull politik för energieffektivisering. Det framhålls bl.a. att om stödet till den svenska industrins energieffektivisering utformas på rätt sätt innebär omställningen inte enbart en kostnad utan också en möjlighet till framtida arbetstillfällen och vinster. Vidare vill motionärerna införa ett kvotpliktssystem för energieffektivisering (s.k. vita certifikat). Motionärerna ställer sig även tveksamma till att använda energiintensitet som ett mått på

energieffektivisering och anser att det måttet bör ses över. Vidare nämns att en övergång från fossila bränslen, till t.ex. el och laddhybrider, innebär både effektivare energianvändning och minskat beroende av fossila bränslen.

Motionärerna välkomnar att regeringen inte föreslår skarpa krav på individuell mätning av naturgas, fjärrvärme och fjärrkyla vid ny inkoppling i nya byggnader eller när större renoveringar genomförs. I likhet med regeringen anser de att individuell mätning i stället bör införas inom ramen för vad som är tekniskt och ekonomiskt möjligt. Boverket och Energimyndigheten bör tillsammans se över vilka åtgärder som kan vidtas för att främja energieffektiva insatser i det befintliga bostadsbeståndet.

Ökad energieffektivisering i bostäder är ett prioriterat område för motionärerna. De anser att energikrav bör ställas i samband med ombyggnader. En utredning om hur dessa krav ska utformas bör tillsättas. Motionärerna vill också främja energideklarationer och se en certifiering av företag som utför deklARATIONERNA.

Motionärerna anser vidare att den offentliga sektorns roll för att främja energieffektivisering inte nog kan understrykas. Den offentliga sektorn ska vara en föregångare på området. Kommuner och landsting bör använda sig av innovationsupphandling för att främja energieffektiva lösningar inom exempelvis belysningsområdet. Motionärerna nämner också en tidigare förslagen garantimodell där staten, eventuellt tillsammans med den berörda kommunen, får garantera lån för upprustning av lägenheter i flerfamiljshus med möjlighet att subventionera garantiavgifter i socioekonomiskt svaga områden, vilket skulle kunna vara en alternativ lösning i Sverige.

Programmet för energieffektivisering i energiintensiv industri (PFE) har varit mycket framgångsrikt för den svenska industrins energieffektivisering. Regeringen bör ge Energimyndigheten i uppdrag att ta fram förslag till ett nytt energieffektiviseringsprogram för hela den svenska industrin.

Avslutningsvis anser motionärerna att de statliga forsknings- och utvecklingsinsatserna för att bättre stimulera utvecklingen av smarta nät bör ses över.

Med det energieffektiviseringsmål som föreslås i propositionen kommer Sverige inte att bidra till EU:s gemensamma mål om att minska energislöseriet, sägs det i Miljöpartiets kommittémotion 2013/14:N14 av Lise Nordin m.fl. Motionärerna anser att det är viktigt att fokusera på en minskad energianvändning, inte bara på att användningen ska bli mer effektiv. De anser att intensitetsmål är komplexa och att resultatet inte nödvändigtvis är en minskad energianvändning. Motionärernas uppfattning är att Sveriges mål för energianvändning bör omformuleras så att det innebär en minskning av energianvändningen i Sverige i absoluta tal, inte bara relativt. Målet bör utgå från EU:s mål om 20 procents minskad energianvändning till 2020 (yrkande 1). För att skapa långsiktiga villkor för energieffektivisering behövs ett nytt EU-mål till 2030 om 40 procents minskad energianvändning. Den svenska regeringen bör förordna ett sådant mål i EU:s pågående förhandlingar (yrkande 2).

Ett införande av s.k. vita certifikat förordas också i motionen (yrkande 3). Regeringen har valt en alternativ lösning men utan att precisera vilka åtgärder man avser genomföra i stället för vita certifikat. Motionärerna redovisar stark skepsis mot Energimyndighetens slutsats att det redan finns tillräckliga verktyg för energieffektivisering. Motionärerna refererar till Energieffektiviseringsutredningen där det slås fast att potentialen för effektivisering är mycket stor och att effektiviseringar är lönsamma redan på kort sikt både för den enskilde och för samhället men att de ändå inte genomförs därför att styrmedel saknas och att de som finns inte fungerar i detta syfte. Motionärerna påpekar att alla internationella erfarenheter visar att ett system med vita certifikat är effektivt och fungerar som drivkraft.

Motionärerna konstaterar också att människor i praktiken saknar andra möjligheter att reagera på det elpris de erbjuds än att avstå från att använda el. Med elmätare som registrerar elanvändningen timme för timme, i kombination med differentierade elpriser, får elkunderna mycket större möjlighet och motiv att styra sin elanvändning bort från de effekttoppar då elen är som dyrast att producera. Det innebär att energisystemet avlastas och utnyttjas effektivare. Om elkunderna kunde läsa av sina elmätare och elpriset kontinuerligt skulle många anpassa sin användning av el till tider då elen är billigast. Att aktiva elkonsumenter numera ges möjligheten att ansöka om timmätning är ett första steg, men även regeringens egen bedömning är att detta enbart kommer att omfatta ett begränsat antal elkonsumenter. Det som saknas är en plan för hur samtliga hushåll ska kunna få timmätning och timdebitering (yrkande 4).

En stor del av hushållens elkostnad består av fasta kostnader som konsumenterna i praktiken inte kan påverka genom att minska sin elanvändning, konstateras det i motionen. För att få en bättre styrning vill motionärerna att elräkningens fasta delar slopas och att kostnaden integreras i elpriset (yrkande 5).

Det finns stor potential att göra energideklarationen till ett aktivt instrument som ger ordentliga resultat i form av minskad energiförbrukning, sägs det också i motionen. Motionärerna föreslår att åtgärdsförslagen ska baseras på varje byggnads verkliga förutsättningar och att man inför ett mål för åtgärdsförslagen om hur det är möjligt att halvera byggnadens energianvändning. Vidare föreslås att regeringen ska låta utreda hur man ekonomiskt kan motivera husägare att genomföra de åtgärder som föreslås i energideklarationen (yrkande 6).

Bostäder och lokaler står för en tredjedel av den totala energianvändningen i Sverige, sägs det vidare i motionen. Många hushåll betalar onödigt höga el- och värmekostnader eftersom deras hus inte är energieffektiva. EU har fastslagit en ambition att gå mot ett ”nära-nollenergi-byggande” 2020. Motionärerna delar den visionen och vill att det fastställs mål om att de hus som byggs från 2020 ska ligga omkring passivhusstandard (yrkande 7).

Motionärerna konstaterar att regelverket för krav på energianvändning vid byggnation styr mot ökad elanvändning för uppvärmning. Ökad användning av el för uppvärmning innebär dock högre pris- och förbrukningstoppar. Motionärerna anser att regeringen snarast bör ge Boverket i uppdrag att revidera regelverket så att det utgår från byggnadens värmeförlust i stället för köpt energi (yrkande 8).

Motionärerna konstaterar vidare att med enkla medel som isolering, byte av fönster och värmeåtervinning, kan mer än hälften av det totala energibehovet för byggnader sparas in. Motionärerna vill att staten inrättar en investeringsfond från vilken företag som arbetar med energieffektivisering kan låna pengar för att göra effektiviseringar direkt hos kund mot en avbetalning utifrån den insparade energikostnaden (yrkande 9). Förslaget resulterar enligt motionärerna i fler jobb och en större marknad inom energi- och miljöteknikområdet, mindre behov av energi och ett lägre resursutnyttjande och dessutom ekonomisk vinst för kunder, företag och statskassa.

I motion 2013/14:N13 av Anna Hagwall (SD) förordas ett avslag på regeringens proposition. Motionären anser att det inte är möjligt att genom den förda politiken minska globala utsläpp och samtidigt bibehålla europeiska företags konkurrenskraft.

Motionären anser att prioriteringen i första hand bör vara att minska globala utsläpp genom globala handels- och miljöavtal, detta för att förhindra sådant koldioxidläckage som uppkommer när europeiska företag flyttar produktionen till länder som saknar eller har näst intill obefintliga miljölagar. Att försöka lösa alla individuella miljöproblem samtidigt genom att sätta högre utsläppsmål, ökade kostnader och mer administration för alla sektorer och företag riskerar att bli kontraproduktivt. Att även belägga konsumenterna med ökade kostnader i form av subventioner på förnybar elproduktion, skatter på befintlig elproduktion och ökade nättariffer är långsiktigt ohållbart, både för ekonomin och för miljön.

Motionären ser betydelsen av förslagen i propositionen men ställer sig frågande till särskilt kostnadsdrivande lösningar med liten eller ingen miljönytta och till EU:s negativa inflytande på svensk energi- och miljöpolitik. Medlemsländernas olikheter bör återspeglas på ett mer realistiskt sätt, och målen bör sättas därefter.

I kommittémotion 2013/14:N11 av Kent Persson m.fl. (V) vänder sig motionärerna mot att Sverige kopplar energieffektivisering till ekonomisk tillväxt (BNP), vilket kan leda till att den faktiska primärenergianvändningen ökar. Det finns enligt motionärerna en långt högre energieffektiviseringspotential i Sverige, som inte tas till vara. För att Sverige ska kunna minska primärenergianvändningen bör regeringen, enligt motionärernas uppfattning, återkomma till riksdagen med förslag till ett nytt och mer ambitiöst mål än det nuvarande (yrkande 1).

Det saknas förslag till ekonomiska styrmedel för att öka omfattningen av energieffektiviserande renoveringar, sägs det vidare i motionen. Det begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag som inkluderar hyresfastigheter och bostadsrättsföreningar i ROT-programmet för att skapa förutsättningar för landets hyresgäster att bo i lägenheter med ökad tillgänglighet och låg energiförbrukning (yrkande 2).

Härutöver framhålls det i motionen att Vänsterpartiet står bakom alla de kommuner som tar fram byggnormer för att minska energiförbrukningen. Motionärerna konstaterar att det i stort sett saknas enhetliga byggnormer inom byggbranschen. Regeringen bör därför återkomma med förslag till enhetliga byggnormer för minskad energiförbrukning som möjliggör för kommunerna att ha ambitiösare målsättningar (yrkande 3).

Vidare förespråkas ett kvotpliktssystem för energieffektivitet med dithörande s.k. vita certifikat i stället för regeringens föreslagna alternativa lösning. För att genomföra energieffektivisering i den omfattning som behövs för att nå uppsatta mål bör regeringen därför återkomma med förslag om att införa ett kvotpliktssystem (yrkande 4).

Motionärerna vill också att definitionen av stora företag ändras i förslaget till ny lag om energikartläggningar så att fler företag omfattas av kravet på energikartläggning. För att få till en genomgripande energieffektivisering inom industrin bör lagen, enligt motionärernas uppfattning, utformas så att definitionen stora företag utgår från den faktiska energiförbrukningen (yrkande 5).

Vissa kompletterande uppgifter

Sveriges skyldighet att införa energieffektiviseringsdirektivet

Med anledning av vad som sägs i motion 2013/14:N13 (SD) bör erinras om att EU:s medlemsstater är skyldiga att sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa direktivet. Direktivets artikel 28 innehåller bestämmelser om införlivande. Här anges att medlemsstaterna senast den 5 juni 2014 ska sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa direktivet.

Tidigare riksdagsbehandling

Flera av de nu aktuella motionsyrkandena har behandlats av riksdagen tidigare under innevarande valperiod. I februari 2014 behandlade utskottet regeringens skrivelse Riksrevisionens rapport om energieffektivisering inom industrin – effekter av statens insatser (skr. 2013/14:42, bet. 2013/14:NU10). Utskottet tog vid detta tillfälle även ställning till ett motionsyrkande (S) om ett mål för energianvändningen i Sverige. Utskottet konstaterade att riksdagen vid återkommande tillfällen har behandlat frågan om Sveriges mål för energieffektivisering och redovisade uppfattningen att det mål som fastställts av riksdagen om 20 procent effektivare energianvändning till 2020 ska kvarstå och att riksdagen därmed inte bör uppmana

regeringen att vidta några åtgärder med anledning av den då aktuella motionen. Motionen avstyrktes. I en reservation (S, V) framfördes uppfattningen att målet för energianvändningen i Sverige bör vara 25 procent effektivare användning till 2020, jämfört med regeringens mål om 20 procent. I en motivreservation (MP) redovisade reservanten att hon ville se ett tydligt mål för minskad energianvändning i absoluta tal, och inte bara som nu, ett relativt mål. Det är den totala energianvändningen som räknas för miljön eftersom den är direkt kopplad till utsläpp av växthusgaser och annan miljöpåverkan. Reservanten ansåg att målet bör ha 2020 som slutår likt EU:s energieffektiviseringsmål.

Riksdagen har vid åtskilliga tillfällen under de senaste åren också behandlat motionsyrkanden om s.k. vita certifikat. Senast skedde detta i februari 2014 (bet. 2013/14:NU10). Vid detta tillfälle avstyrktes yrkanden om sådana certifikat med hänvisning till utskottets tidigare ställningstagande från våren 2013 (bet. 2012/13:NU17) där följande anfördes:

Utskottet har vid upprepade tillfällen ställt sig tveksamt till införandet av ett system med vita certifikat. Det finns inga skäl att ompröva denna ståndpunkt, utan utskottet hänvisar till vad det anförde i frågan hösten 2011 (bet. 2011/12:NU4). Utskottet vill dessutom ta tillfället i akt och påminna om Energimyndighetens slutsatser i delanalysen av genomförandet av energieffektiviseringsdirektivet i Sverige, nämligen att en förstärkning av befintliga styrmedel i regel är att föredra framför inrättande av helt nya styrmedel, eftersom det finns erfarenhet om genomförande och verifiering av befintliga styrmedel, vilket är viktigt då tiden för genomförande av energieffektiviseringsdirektivet är kort. Därefter kan det, vilket även Energimyndigheten menar, bli aktuellt med nya styrmedel för att nå de ambitiösa och uppsatta målen. Här är det dock viktigt att komma ihåg att regeringen nu arbetar med hur energieffektiviseringsdirektivet lämpligast införs i Sverige. Det är fortfarande utskottets uppfattning att riksdagen inte ska uttala sig till förmån för införandet av ett system med vita certifikat.

Vid behandlingen i februari 2014 fogades en reservation (S, MP, V) till betänkandet till förmån för ett system med vita certifikat.

I mars 2014 behandlade civilutskottet ett antal motioner från den allmänna motionstiden om planering och byggande (bet. 2013/14:CU10). I det nyssnämnda betänkandet förekom även motionsyrkanden som var identiska med eller snarlika de här aktuella om energieffektivisering i byggnader. Civilutskottet avstyrkte motionerna och anförde bl.a. följande:

Bestämmelserna i lagen om energideklaration av byggnader har ändrats i flera avseenden under de senaste åren. I juni 2012 genomfördes ändringar till följd av en omarbetning av EU-direktivet om byggnaders energiprestanda, men även mot bakgrund av ett behov av att utveckla och effektivisera det svenska systemet med energideklarationer. Som framgår ovan antog riksdagen under 2013 regeringens förslag om ytterligare ändringar i lagen. Lagändringarna syftade till att göra det möjligt att införa ett nytt system med certifiering av de personer som upprättar energideklarationer. Bestämmelser på förordningsnivå med krav på att den person som ska upprätta energideklarationer har certifierats för uppgiften för viss tid av ett ackrediterat certifieringsorgan trädde i kraft den 1 januari 2014. Enligt utskottet kan motionsförslaget om certifier-

ing i samband med energideklaration därmed anses vara tillgodosett. Det gäller även motionsförslagen om tillkännagivanden av behovet att främja systemet med energideklarationer och göra det till ett effektivt verktyg för energieffektivisering. Detta har givetvis varit det övergripande syftet med de senaste årens ändringar av systemet. Det är rimligt att avvakta utfallet av dessa ändringar innan det kan bli aktuellt med en ny översyn av lagstiftningen.

I en reservation (MP) argumenterades för en förstärkning av energideklarationerna i enlighet med den då aktuella motionen.

Även de i motionerna nu aktuella förslagen om ett mål för energieffektivitet i nybyggnation och om el för uppvärmning var föremål för civilutskottets behandling i samma betänkande. Civilutskottet anförde följande:

Kraven på energihushållning i bostäder och övriga byggnader kommer successivt att behöva skärpas under de närmaste åren. Detta är också inriktningen av såväl direktivet om byggnaders energiprestanda och energieffektiviseringsdirektivet som den svenska handlingsplan för näronnenergibyggnader som regeringen redovisade för riksdagen våren 2012.

Vid den kontrollstation som har satts ut till 2015 kommer både frågor om skärpta energihushållningskrav och energikravens teknikneutralitet behandlas med utgångspunkt i det beslutsunderlag som har tagits fram under de senaste åren. Avsikten är att skärpningar av energihushållningskraven som är miljömässigt, fastighetsekonomiskt och samhällsekonomiskt motiverade ska genomföras.

Under det senaste året har behovet av skärpta energihushållningskrav även diskuterats med utgångspunkt bl.a. i Bygghälsoutredningens förslag om att begränsa kommunernas möjlighet att i vissa sammanhang ställa s.k. särkrav vad gäller byggnaders tekniska egenskaper som går utöver de krav som kan ställas med stöd av plan- och bygglagen. Sådana särkrav har ofta gällt energianvändningen för de byggnader som planeras inom ett exploateringsområde. Som framgår ovan har regeringen mot denna bakgrund gett Boverket i uppdrag att se över och skärpa nivåerna för energihushållning i Boverkets föreskrifter. Boverket ska lägga förslag till nivåer för energihushållning senast den 2 juni 2014.

Vidare har regeringen, som redovisats ovan, nyligen gett Boverket och Energimyndigheten två uppdrag med inriktning på arbetet med den svenska handlingsplanen för näronnenergibyggnader. Uppdragen gäller dels att utarbeta ett underlag för den kontrollstation för arbetet som är bestämd till 2015, dels att föreslå en kvantitativ riktlinje avseende energihushållningskraven för näronnenergibyggnader.

Utskottet kan därmed konstatera att det redan pågår ett omfattande arbete med den inriktning som efterfrågas i motionerna. När det gäller motionsförslagen om närmare nivåer för byggnadernas specifika energianvändning saknas det skäl att genom ett riksdagsuttalande föregripa det pågående arbetet.

Därmed avstyrker utskottet samtliga motionsförslag om energihushållningskrav i byggreglerna.

I en reservation (MP, V) argumenterades till förmån för förslagen i motionen.

I februari 2014 tog utskottet ställning till samma motionsyrkande (MP) som det nu aktuella om timmätning av el (bet. 2013/14:NU9). Utskottet avstyrkte yrkandet med hänvisning till pågående timmättningsreform och

till att Energimarknadsinspektionen följer upp denna reform och kommer att rapportera sina iakttagelser senare under våren 2014. I en reservation (MP) stöddes kraven i motionen om ett tillkännagivande.

Sveriges handlingsplan för energieffektivisering

I budgetpropositionen för 2014 (utg.omr. 21) anges att regeringen i april 2014 i enlighet med bestämmelserna i direktivet kommer att överlämna Sveriges tredje handlingsplan för energieffektivisering till kommissionen. Enligt direktivet ska medlemsstaterna göra detta vart tredje år. Energimyndigheten har lämnat sin rapport Underlag till handlingsplanen för energieffektivisering (ER 2013:31) till regeringen.

Det kan tilläggas att Sverige tidigare har lämnat in två handlingsplaner, senast 2011, till kommissionen i enlighet med bestämmelserna i energitjänstedirektivet. Energitjänstedirektivet upphävdes i samband med att energieffektiviseringsdirektivet trädde i kraft.

Energieffektivisering i industrin

Som nämnts ovan har Riksrevisionen granskat regeringens program för energieffektivisering inom industrin (PFE). Regeringen har därefter kommenterat Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer i en skrivelse (skr. 2013/14:42). I skrivelsen refereras bl.a. till budgetpropositionen för 2014 (utg.omr. 21) där det framgår att frågan om hur energieffektivisering i energiintensiv industri kan främjas i framtiden bereds inom Regeringskansliet. Regeringen avser att beakta Riksrevisionens rekommendationer i sina fortsatta överväganden i denna fråga.

Direktivet om byggnaders energiprestanda

En omarbetad version av EU-direktivet om byggnaders energiprestanda antogs under våren 2010 (2010/31/EU). Av direktivet framgår bl.a. (artikel 9.1) att medlemsstaterna ska se till att alla nya byggnader senast den 31 december 2020 är nära-nollenergibyggnader och att nya byggnader som används och ägs av offentliga myndigheter är nära-nollenergibyggnader efter den 31 december 2018. Medlemsstaterna ska upprätta nationella handlingsplaner för att öka antalet nära-nollenergibyggnader.

Regeringens förslag och bedömningar om genomförandet av direktivet redovisades för riksdagen genom propositionen Vägen till mer effektiva energideklarationer (prop. 2011/12:120, bet. 2011/12:CU26) och skrivelsen Vägen till nära-nollenergibyggnader (skr. 2011/12:131, bet. 2011/12:CU27). I skrivelsen redovisades en handlingsplan för nära-nollenergibyggnader och att en kontrollstation för Sveriges genomförande av direktivets krav om nära-nollenergibyggnader har satts ut till 2015.

Energihushållningskrav i Boverkets byggregler

Plan- och bygglagstiftningens krav på energihushållning och värmeisolering finns specificerade i Boverkets byggregler (avsnitt 9). En närmare beskrivning av bestämmelserna finns i civilutskottets betänkande 2013/14:CU10. I september 2013 gav regeringen Boverket i uppdrag att se över och skärpa nivåerna för energihushållning i Boverkets föreskrifter. Myndigheten ska redovisa uppdraget i form av en rapport med analys och förslag till nivåer för energihushållning senast den 2 juni 2014.

Energideklaration för byggnader

Enligt lagen (2006:985) om energideklaration för byggnader ska den som för egen räkning uppför eller låter uppföra en byggnad se till att det finns en energideklaration upprättad för byggnaden. I juni 2013 överlämnade regeringen propositionen Kompetens och oberoende vid upprättandet av energideklarationer (prop. 2012/13:171) till riksdagen. I propositionen föreslogs vissa ändringar i lagen om energideklaration för byggnader. Förslagen syftade till att göra det möjligt att införa ett nytt system med certifiering av de personer som upprättar energideklarationer. Hösten 2013 beslutade riksdagen att anta förslaget till lagändring (bet. 2013/14:CU3). De ovan återgivna bestämmelserna i förordningen om att certifieringen av en oberoende expert ska utföras av ett ackrediterat certifieringsorgan trädde i kraft den 1 januari 2014.

Fasta kostnader på elfakturan

Förslag liknande de nu aktuella i motion 2013/14:N14 (MP) om fasta kostnader på elfakturan har avstyrkts av utskottet vid flera tillfällen. Senast hänvisade utskottet till att inget nytt hade tillkommit som motiverar en omprövning av tidigare ställningstaganden (bet. 2013/14:NU10).

Noteras i sammanhanget bör att regeringen i regleringsbrevet till Energimarknadsinspektionen för 2014 konstaterar att det är centralt för en fungerande elmarknad att alla elkunder får den information de behöver för att kunna göra aktiva val. Energimarknadsinspektionen har därför fått i uppdrag att föreslå vilken information en elfaktura ska innehålla och hur informationen ska presenteras. Förslagen ska göra det möjligt för elkunder att i större utsträckning göra aktiva val. Uppdraget ska redovisas till Näringsdepartementet senast den 30 maj 2014.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottet tar inledningsvis ställning till lagförslagen i propositionen och det yrkande om avslag på propositionen som finns i en av motionerna. Därefter behandlar utskottet övriga motioner.

Lagförslagen

En effektivare användning av energi har flera fördelar. Det bidrar inte bara till ökad lönsamhet och förbättrad konkurrenskraft för företag utan även till lägre energikostnader för hushållen. Därutöver är energieffektivisering ett viktigt medel i arbetet med att motverka utsläpp av växthusgaser och därmed sammanhängande negativa effekter på klimatet. Utskottet har således en positiv grundinställning till att EU agerar för att energi ska användas så effektivt som möjligt.

När det gäller motion 2013/14:N13 (SD), vari ett avslag på propositionen förordas, kan utskottet konstatera att Sverige som medlem i EU är skyldigt att införliva energieffektiviseringsdirektivet i svensk lagstiftning. Enligt direktivet ska detta ha skett senast den 5 juni 2014. Utskottet har inget att invända mot de nya lagar eller ändringar i befintliga lagar som regeringen föreslår i propositionen och som alltså syftar till att införliva direktivet i svensk lagstiftning.

Utskottet har dock uppmärksammats på behovet av att göra en mindre rättelse i förslaget till ändring av naturgaslagen (2005:403) när det gäller förbudet mot att ta ut vissa avgifter i 7 kap. 13 §. Som framgår av motivtexten i propositionen (s. 155–156) ska förbudet i nämnda bestämmelse även omfatta gasnätsföretagen. Utskottet föreslår mot denna bakgrund att riksdagen antar regeringens förslag till ändring i naturgaslagen med den ändring av den ovannämnda paragrafen som utskottet föreslår och som återfinns i detta betänkandes bilaga 3.

Bland lagförslagen i propositionen återfinns förslag till ändringar i jordabalken och i bostadsrättslagen (1991:614). Dessa lagar är också föremål för ändringsförslag i proposition 2013/14:142 Ökad uthyrning av bostadsrättslägenheter, vilken bereds av civilutskottet och som riksdagen ska besluta om senare under våren 2014. För att uppnå en lagteknisk samordning mellan förslagen har näringsutskottet överlämnat de nämnda lagförslagen till civilutskottet när det gäller beredningen av riksdagens beslut om att anta de nyssnämnda förslagen. Det bör dock understrykas att näringsutskottet har gjort den sakliga prövningen av dessa förslag och att utskottet tillstyrker dem.

Sammantaget innebär det anförda att utskottet förordar att riksdagen godtar de föreslagna ändringarna i jordabalken och bostadsrättslagen (1991:614) och antar övriga lagförslag, med undantag för förslaget om ändring i naturgaslagen (2005:403) som efter utskottets ovan redovisade ändringsförslag tillstyrks delvis. Motion 2013/14:N13 (SD) bör avslås av riksdagen.

Kvotpliktssystem och mål för energieffektivisering

Utskottet står bakom regeringens uppfattning att det mål som riksdagen antog 2009 uppfyller direktivets krav på ett vägledande nationellt mål för energieffektivisering. Enligt målet ska den svenska energiintensiteten, mätt som tillförd energi per BNP-enhet i fasta priser, vara 20 procent lägre

2020 än 2008. Målet om energieffektivitet har utformats med hänsyn till EU:s energieffektivitetsmål till 2020 samt med beaktande av nationella omständigheter såsom BNP-utveckling och klimatmål. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet de förslag till andra mål för effektivare energianvändning eller minskad energianvändning som finns i några av de här aktuella motionerna.

I några av motionerna förordas vidare att det ska införas ett kvotpliktsystem för energieffektivisering i Sverige, något som också brukar inkludera s.k. vita certifikat. Förslag med denna inriktning har avstyrkts av utskottet åtskilliga gånger under innevarande mandatperiod. Senast skedde detta så sent som i februari 2014. Energimyndigheten har dessutom vid två tillfällen utrett om ett kvotpliktsystem är att betrakta som ett lämpligt styrmedel i Sverige. I propositionen (s. 71 f.) refereras Energimyndighetens slutsatser. Där framgår bl.a. att en sådan lösning inte är samhällsekonomiskt effektiv och att vita certifikat har små möjligheter att uppnå de klimat- och energipolitiska målen på ett kostnadseffektivt sätt. Vidare finns en risk att vita certifikat överlappar redan befintliga styrmedel som energiskatter och bidrag.

Mot bakgrund av detta anser utskottet att den modell som regeringen förordar för att möta kraven i direktivet, dvs. en alternativ lösning där olika befintliga styrmedel kommer att användas, är att föredra.

I motionerna 2013/14:N11 (V), 2013/14:N12 (S) och 2013/14:N14 (MP) finns även andra förslag som på olika sätt gäller energieffektivisering och som har behandlats av antingen näringsutskottet eller civilutskottet under innevarande riksmöte. Utskottet har i det föregående redovisat de båda utskottens ställningstaganden till dessa frågor. Med hänvisning till det utskottet har anfört ovan och till den nyssnämnda redovisningen avstyrks motionerna 2013/14:N11 (V), 2013/14:N12 (S) och 2013/14:N14 (MP).

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Lagförslagen, punkt 1 (SD)

av Anna Hagwall (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen

- a) avslår regeringens förslag till
 1. lag om energikartläggning i stora företag,
 2. lag om energimätning i byggnader,
 3. lag om vissa kostnads–nyttanalyser på energiområdet,
 4. lag om ändring i miljöbalken,
 5. lag om ändring i ellagen (1997:857),
 6. lag om ändring i lagen (2002:93) om kooperativ hyresrätt,
 7. lag om ändring i naturgaslagen (2005:403),
 8. lag om ändring i fjärrvärmelagen (2008:263),
 9. lag om ändring i lagen (2012:838) om certifiering av vissa installatörer
- b) godtar det som anförs i reservationen om regeringens förslag till
 1. lag om ändring i jordabalken,
 2. lag om ändring i bostadsrättslagen (1991:614).

Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:N13 av Anna Hagwall (SD) och

avslår proposition 2013/14:174 punkterna 1–3, 4 i denna del, 5, 6 i denna del och 7–11.

Ställningstagande

Jag anser att riksdagen bör avslå den här aktuella propositionen med förslag som syftar till att införliva EU:s energieffektiviseringsdirektiv i svensk lagstiftning. I likhet med vad som sägs i motion 2013/14:N13 (SD) förordar jag ett mer globalt angreppssätt på dessa frågor med betoning på den europeiska energipolitikens utformning i dess helhet. Jag anser inte att det är möjligt att agera för kraftigt minskade klimatutsläpp och samtidigt upprätthålla de europeiska företagens konkurrenskraft.

Ett betydligt effektivare handlingsätt hade varit att eftersträva lägre globala utsläpp genom världsomspännande handels- och miljöavtal. Därigenom motverkas sådant läckage av koldioxid som uppkommer när t.ex. europeiska företag flyttar produktionen till mindre nogräknade länder med inga eller näst intill obefintliga miljölagar.

Jag kan visserligen se värdet i några av förslagen i propositionen men ställer mig frågande till kostnadsdrivande lösningar som har liten eller ingen miljönytta alls. Medlemsländernas olikheter bör, enligt min uppfattning, dessutom återspeglas på ett mer realistiskt sätt, och målen bör sättas därefter. Med det anförda tillstyrker jag motion 2013/14:N13 (SD) i vilken det yrkas avslag på propositionen i dess helhet. För att uppnå lagteknisk samordning har utskottet dock beslutat om att överlämna den formella behandlingen av ändringarna i jordabalken och bostadsrättslagen (1991:614) till civilutskottet.

2. Kvotpliktssystem och mål för energieffektivisering, punkt 2 (S, MP, V)

av Jennie Nilsson (S), Carina Adolfsson Elgestam (S), Krister Örn-fjäder (S), Ann-Kristine Johansson (S), Börje Vestlund (S), Ingemar Nilsson (S), Kent Persson (V) och Lise Nordin (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna
2013/14:N11 av Kent Persson m.fl. (V) yrkande 4 och
2013/14:N14 av Lise Nordin m.fl. (MP) yrkande 3,
bifaller delvis motionerna
2013/14:N11 av Kent Persson m.fl. (V) yrkande 1,
2013/14:N12 av Jennie Nilsson m.fl. (S) och
2013/14:N14 av Lise Nordin m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2 samt
avslår motionerna
2013/14:N11 av Kent Persson m.fl. (V) yrkandena 2, 3 och 5 samt
2013/14:N14 av Lise Nordin m.fl. (MP) yrkandena 4–9.

Ställningstagande

Sverige är ett av de länder i världen som använder mest energi per person. Detta hänger delvis samman med ett kallt klimat, en relativt stor industri och stora avstånd, men detta räcker inte som förklaring.

Att använda energi på ett klokt sätt ger stora vinster för miljön, människors plånböcker och Sveriges konkurrenskraft, men potentialen är i stora delar outnyttjad. Energieffektivisering bör således vara en grundläggande del av den framtida energipolitiken som berör alla delar av vårt samhälle.

För att klara omställningen i energisystemet räcker det dock inte med att använda energin mer effektivt. Energiförbrukningen måste även minska i absoluta termer. Medan EU:s energieffektiviseringsmål innebär en kraftigt ökad effektivisering och minskad energianvändning totalt sett leder det svenska målet endast till att mindre energi används per BNP. Detta anser vi vara bekymmersamt och oförenligt med den omställning av energisystemet som är nödvändig. I likhet med vad som sägs i motionerna 2013/14:N11 (V) och 2013/14:N12 (S) anser vi att det nationella målet för energieffektiviseringen bör ses över och att regeringen därefter bör återkomma till riksdagen med förslag om ett nytt mål som inte bygger på det relativa måttet energiintensitet utan som inriktar energieffektiviseringsarbetet mot en absolut minskning av energianvändningen i Sverige. Denna inställning överensstämmer också med det som sägs i motion 2013/14:N14 (MP) även om vi inte väljer att här ta ställning för exakta målnivåer och tidshorisonter på det sätt som görs i den sistnämnda motionen.

Energieffektiviseringsutredningen konstaterade att potentialen för effektivisering är mycket stor och att sådan effektivisering är lönsam redan på kort sikt både för den enskilde och för samhället. Trots detta genomförs inte insatserna därför att styrmedel saknas eller för att de som finns inte fungerar. Utöver ett mål för minskad energianvändning hade Sverige således behövt ett kraftfullt styrmedel för att få fart på insatserna för en effektivare energianvändning.

Energieffektiviseringsdirektivet gör det möjligt för medlemsstaterna att införa ett kvotpliktssystem med detta ändamål. Detta ligger väl i linje med det förslag om s.k. vita certifikat som vi har drivit i många år. Ett system med vita certifikat innebär att aktörer som genomför energieffektiviseringar utöver vad som krävs av dem, får certifikat motsvarande sin extra energibesparing. Dessa certifikat kan sedan säljas vidare till andra aktörer som inte kan förbättra sin energieffektivitet lika kostnadseffektivt. Marknaden gör att de billigaste effektiviseringsåtgärderna efterfrågas, vilket ger möjlighet att styra resurserna till de mest kostnadseffektiva besparingsåtgärderna. Således genomförs största möjliga energieffektivisering till lägsta möjliga kostnad.

Regeringen försitter nu denna chans genom att välja en diffust beskriven alternativ lösning som bygger på de redan befintliga styrmedel för effektivare energianvändning som har visat sig vara otillräckliga.

Beträffande styrmedel vill vi även understryka vikten av att regeringen ser över vilka alternativ som finns för att stimulera energieffektivisering inom hela industrin och återkomma till riksdagen med förslag. Förslaget bör ta till vara de värdefulla erfarenheter som kommit fram genom det s.k. PFE-programmet och vara anpassat både till EU:s regler om statsstöd och till energieffektiviseringsdirektivet.

Mot denna bakgrund instämmer vi i det som sägs i motionerna 2013/14:N11 (V), 2013/14:N12 (S) och 2013/14:N14 (MP) om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om att införa ett kvotpliktssystem

inklusive s.k. vita certifikat. Motionerna tillstyrks i de berörda delarna i den mån de sammanfaller med det som har anförts här. De övriga yrkandena i de nyssnämnda motionerna avstyrks.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2013/14:174 Genomförande av energieffektiviseringsdirektivet:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om energikartläggning i stora företag.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om energimätning i byggnader.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om vissa kostnads-nyttoanalyser på energiområdet.
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i jordabalken. Behandlingen avser godtagande av lagförslaget. Behandlingen av det lagtekniska antagandet sker i annat sammanhang.
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i miljöbalken.
6. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i bostadsrättslagen (1991:614).
Behandlingen avser godtagande av lagförslaget. Behandlingen av det lagtekniska antagandet sker i annat sammanhang.
7. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857).
8. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2002:93) om kooperativ hyresrätt.
9. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i naturgaslagen (2005:403).
10. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i fjärrvärmelagen (2008:263).
11. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2012:838) om certifiering av vissa installatörer.

Följdmotionerna

2013/14:N11 av Kent Persson m.fl. (V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag till ett nytt och mer ambitiöst mål än det nuvarande för att minska primärenergianvändningen.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag som inkluderar hyresfastigheter och bostadsrättsföreningar i ROT-programmet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag till enhetliga byggnormer för minskad energiförbrukning som möjliggör för kommunerna att ha ambitiösare målsättningar.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att införa ett kvotpliktssystem.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att lagen bör utformas så att definitionen av begreppet stora företag utgår från företagets faktiska energiförbrukning.

2013/14:N12 av Jennie Nilsson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om energieffektivisering.

2013/14:N13 av Anna Hagwall (SD):

Riksdagen avslår proposition 2013/14:174 Genomförande av energieffektiviseringsdirektivet.

2013/14:N14 av Lise Nordin m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att anta ett mål för minskad energianvändning i Sverige utifrån EU:s mål om 20 procent minskad energianvändning till år 2020.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska förorda att EU antar ett mål om 40 procent minskad energianvändning till år 2030.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa ett system för vita certifikat.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att timmätning av el bör införas i alla hushåll.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att slopa den fasta delen av elräkningen och enbart ha ett rörligt elpris.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka energideklarationen.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att anta mål för energieffektivitet i nybyggnation.

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen snarast bör ge Boverket i uppdrag att revidera regelverket så att det inte styr mot användning av el för uppvärmning.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda möjligheterna att upprätta en statlig investeringsfond för energieffektivisering av bostäder.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om energikartläggning i stora företag

Härigenom föreskrivs¹ följande.

Lagens syfte

1 § Denna lag syftar till att främja förbättrad energieffektivitet i stora företag.

Ord och uttryck

2 § I denna lag betyder

energieffektivitet: förhållandet mellan produktionen av prestanda, tjänster, varor eller energi och insatsen av energi,

energiekartläggning: ett systematiskt förfarande i syfte att få kunskap om den befintliga energianvändningen för en byggnad eller en grupp av byggnader, en industriprocess, en kommersiell verksamhet, en industrianläggning eller en kommersiell anläggning, eller privata eller offentliga tjänster och för att fastställa kostnadseffektiva åtgärder och rapportera om resultaten,

energiledningssystem: beståndsdelar i en plan som anger energieffektivitetsmål och en strategi för att nå det målet,

förbättrad energieffektivitet: en ökning av energieffektiviteten som ett resultat av tekniska, beteendemässiga eller ekonomiska förändringar,

stora företag: företag som sysselsätter minst 250 personer och som har en årsomsättning som överstiger 50 miljoner euro eller en balansomslutning som överstiger 43 miljoner euro per år; företag ska definieras enligt avdelning I i bilagan till kommissionens rekommendation 2003/361/EG av den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag².

Skyldighet att göra energikartläggningar

3 § I stora företag ska en energikartläggning göras senast den 5 december 2015 och därefter minst vart fjärde år efter den föregående kartläggningen.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU av den 25 oktober 2012 om energieffektivitet, om ändring av direktiven 2009/125/EG och 2010/30/EU och om upphävande av direktiven 2004/8/EG och 2006/32/EG (EUT L 315, 14.11.2012, s. 1, Celex 32012L0027).

² EUT L 124, 20.5.2003, s. 36 (Celex 32003H0361).

4 § I stora företag som har ett miljöledningssystem eller ett energiledningssystem behöver inte en energikartläggning enligt 3 § göras om

1. systemet har certifierats enligt föreskrifter som har meddelats i anslutning till denna lag, och
2. det inom systemet krävs att en energikartläggning motsvarande kartläggningen i 6 § och i anslutande föreskrifter ska göras.

Energikartläggningens genomförande

5 § Energikartläggningen enligt 3 § ska göras av en person som uppfyller de krav på kompetens och oberoende som har meddelats i anslutning till denna lag.

6 § En energikartläggning ska omfatta en ingående översyn av energianvändningen i företaget och förslag på kostnadseffektiva åtgärder såväl för att spara energi som för att effektivisera energianvändningen.

Resultatet av energikartläggningen ska redovisas i en rapport.

Skyldighet att spara uppgifter

7 § Företag som omfattas av skyldigheten att göra en energikartläggning ska spara rapporten och övriga uppgifter från kartläggningen i sju år från utgången av det kalenderår som uppgifterna avser.

Tillsyn och skyldighet att lämna uppgifter

8 § Den myndighet som regeringen bestämmer ska utöva tillsyn över att denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen följs.

9 § Företag som omfattas av skyldigheten att göra en energikartläggning ska på tillsynsmyndighetens begäran lämna de upplysningar och de handlingar som myndigheten behöver för tillsynen. Sådana företag ska även lämna de uppgifter som tillsynsmyndigheten begär för uppföljning och utvärdering.

10 § Tillsynsmyndigheten får besluta de förelägganden som behövs för tillsynen.

Ett föreläggande får förenas med vite.

Bemyndigande

11 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. uppgifter för prövning av huruvida ett företag är att anse som ett stort företag,
2. certifiering enligt 4 § 1,
3. kompetens och oberoende enligt 5 §,

4. hur energikartläggningen ska göras och vilka uppgifter som ska redovisas i rapporten från kartläggningen,
5. betydelsen av uttrycket kostnadseffektiva åtgärder i 6 §, och
6. vilka uppgifter som ska lämnas för uppföljning och utvärdering.

Överklagande

12 § Beslut om föreläggande enligt 10 § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2014.

2 Förslag till lag om energimätning i byggnader

Härigenom föreskrivs¹ följande.

Lagens syfte

1 § Denna lag syftar till att energikostnader ska kunna fördelas efter faktisk energianvändning genom energimätning i enskilda lägenheter, varigenom incitamenten ökar för slutanvändare att minska energianvändningen i byggnader.

Mätning av el och naturgas vid uppförande av en byggnad och vid ombyggnad

2 § Den som för egen räkning uppför eller låter uppföra en byggnad ska se till att varje lägenhets elförbrukning kan mätas.

Detsamma gäller i samband med en ombyggnad. Skyldigheten gäller då den som för egen räkning utför eller låter utföra ombyggnaden.

3 § Den som för egen räkning uppför eller låter uppföra en byggnad ska se till att varje lägenhets naturgasförbrukning kan mätas.

Detsamma gäller i samband med en ombyggnad. Skyldigheten gäller då den som för egen räkning utför eller låter utföra ombyggnaden.

4 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från skyldigheterna enligt 2 och 3 §§.

Mätning av värme, kyla och tappvarmvatten vid uppförande av en byggnad och vid ombyggnad

5 § Den som för egen räkning uppför eller låter uppföra en byggnad ska se till att den energi som används för att påverka inomhusklimatet (värme eller kyla) i varje lägenhet kan mätas, om detta är kostnads-effektivt.

Detsamma gäller i samband med en ombyggnad, om detta är tekniskt genomförbart och kostnadseffektivt. Skyldigheten gäller då den som för egen räkning utför eller låter utföra ombyggnaden.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om i vilka fall som kostnadseffektivitet respektive teknisk genomförbarhet ska anses föreligga, samt om vilka mätmetoder som ska tillämpas.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU av den 25 oktober 2012 om energieffektivitet, om ändring av direktiven 2009/125/EG och 2010/30/EU och om upphävande av direktiven 2004/8/EG och 2006/32/EG (EUT L 315, 14.11.2012, s. 1, Celex 32012L0027).

6 § Den som för egen räkning uppför eller låter uppföra en byggnad ska se till att varje lägenhets användning av tappvarmvatten kan mätas, om detta är kostnadseffektivt.

Detsamma gäller i samband med en ombyggnad, om detta är tekniskt genomförbart och kostnadseffektivt. Skyldigheten gäller då den som för egen räkning utför eller låter utföra ombyggnaden.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om i vilka fall som kostnadseffektivitet respektive teknisk genomförbarhet ska anses föreligga.

Mätsystem i vissa fall för värme, kyla och tappvarmvatten i befintlig bebyggelse

7 § Den som äger en byggnad ska även i andra fall än som följer av 5 § se till att den energi som används för en lägenhets inomhusklimat kan mätas, om det är tekniskt genomförbart och kostnadseffektivt att installera system för individuell mätning och debitering.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om i vilka fall som kostnadseffektivitet respektive teknisk genomförbarhet ska anses föreligga, samt om vilka mätmetoder som ska tillämpas.

8 § Den som äger en byggnad ska även i andra fall än som följer av 6 § se till att en lägenhets förbrukning av tappvarmvatten kan mätas, om det är tekniskt genomförbart och kostnadseffektivt att installera system för individuell mätning och debitering.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om i vilka fall som kostnadseffektivitet respektive teknisk genomförbarhet ska anses föreligga.

Tredimensionella fastigheter

9 § Om en samfällighetsförening ansvarar för el-, naturgas-, värme-, kyl- eller tappvarmvattensystemet i ett byggnadskomplex som består av tredimensionella fastigheter, ska det som sägs i denna lag om ägaren till en byggnad i stället tillämpas på föreningen.

Tillsyn och tillsynsuppgifter

10 § Den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom plan- och byggområdet (byggnadsnämnden) har tillsyn över att de skyldigheter som anges i 2, 3 och 5–8 §§ fullgörs.

Regeringen får meddela föreskrifter om tillsyn enligt första stycket.

11 § Om system för individuell mätning ska installeras, ska byggnadsnämnden ge de upplysningar som behövs för att de skyldigheter som anges i 2, 3 och 5–8 §§ ska fullgöras och bestämma vilka handlingar som ska lämnas till nämnden.

12 § Den som har en skyldighet enligt 2, 3 och 5–8 §§ ska lämna byggnadsnämnden de handlingar och uppgifter i övrigt som behövs för nämndens tillsyn enligt 10 §.

13 § Byggnadsnämnden får besluta de förelägganden som behövs för att de skyldigheter som följer av 2, 3, 5–8 och 12 §§ ska fullgöras.

Ett sådant föreläggande får förenas med vite.

14 § Kommunen får ta ut avgifter för sin tillsyn enligt 10 §.

Kommunen får meddela föreskrifter om avgifternas storlek.

Överklagande

15 § Byggnadsnämndens beslut om föreläggande enligt 13 § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer i fråga om 5 och 6 §§, den 1 juni 2016 i fråga om 7 och 8 §§ och i övrigt den 1 juni 2014.

3 Förslag till lag om vissa kostnads-nyttoanalyser på energiområdet

Härigenom föreskrivs¹ följande.

Lagens innehåll och syfte

1 § I denna lag finns bestämmelser om att kostnads-nyttoanalyser ska utföras i vissa fall för att utreda potentialen för användning av hög-effektiv kraftvärme, fjärrvärme eller fjärrkyla och spillvärme från industrin.

Lagens syfte är att främja en effektiv energiförsörjning.

Ord och uttryck

2 § Med *omfattande uppgradering* avses i denna lag en sådan uppgradering vars kostnad överskrider 50 procent av investeringskostnaderna för en ny jämförbar anläggning.

Som en omfattande uppgradering avses dock inte installation av utrustning för avskiljning av koldioxid vid en förbränningsanläggning.

Skyldigheten att utföra en kostnads-nyttoanalys

3 § En kostnads-nyttoanalys enligt denna lag ska utföras vid planeringen av

1. en ny termisk elproduktionsanläggning med en total tillförd effekt på mer än 20 megawatt,

2. en ny industrianläggning med en total tillförd effekt på mer än 20 megawatt som genererar användbar spillvärme,

3. ett nytt nät för fjärrvärme eller fjärrkyla, eller

4. en ny energiproduktionsanläggning med en total tillförd effekt på mer än 20 megawatt inom ett befintligt nät för fjärrvärme eller fjärrkyla.

En kostnads-nyttoanalys ska även utföras vid planeringen av en omfattande uppgradering av en sådan befintlig anläggning som avses i första stycket 1, 2 och 4.

Kostnads-nyttoanalysen ska utföras av den som bedriver eller avser att bedriva verksamheten i den anläggning som omfattas av analysen.

Vad en kostnads-nyttoanalys ska innehålla

4 § En kostnads-nyttoanalys ska innehålla en utvärdering av de kostnader och fördelar som skulle uppstå genom att i fråga om

1. en termisk elproduktionsanläggning driva anläggningen som en högeffektiv kraftvärmeanläggning,

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU av den 25 oktober 2012 om energieffektivitet, om ändring av direktiven 2009/125/EG och 2010/30/EU och om upphävande av direktiven 2004/8/EG och 2006/32/EG (EUT L 315, 14.11.2012, s. 1, Celex 32012L0027).

2. en industrianläggning driva anläggningen så att spillvärme tillvaratas för elproduktion eller i ett nät för fjärrvärme eller fjärrkyla, eller

3. ett nytt nät för fjärrvärme eller fjärrkyla eller en energiproduktionsanläggning inom ett sådant nät utnyttja spillvärme från närliggande industrianläggningar.

Bemyndiganden

5 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela

1. ytterligare föreskrifter om skyldigheten att utföra en kostnads-nyttanalys enligt 3 §,

2. föreskrifter om vad som avses med en högeffektiv kraftvärmeanläggning,

3. ytterligare föreskrifter om vad en kostnads-nyttanalys ska innehålla enligt 4 §,

4. föreskrifter om hur en kostnads-nyttanalys ska utföras,

5. föreskrifter om hur en kostnads-nyttanalys ska redovisas, och

6. föreskrifter om undantag från skyldigheterna i 3 och 4 §§.

Tillsyn

6 § Den myndighet som regeringen bestämmer utövar tillsyn över att denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen följs.

7 § Tillsynsmyndigheten får besluta de förelägganden som behövs för tillsynen.

Ett föreläggande får förenas med vite.

Prövning av kostnads-nyttanalys

8 § Tillsynsmyndigheten ska pröva om en kostnads-nyttanalys uppfyller kraven i denna lag eller i föreskrifter meddelade med stöd av lagen.

Ett ärende om prövning av kostnads-nyttanalys ska handläggas skyndsamt.

9 § I ett fall som avses i 3 § får arbetet med att bygga eller uppgradera den planerade anläggningen inte påbörjas innan tillsynsmyndigheten har godkänt en kostnads-nyttanalys avseende anläggningen.

Avgifter

10 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter för prövning och tillsyn enligt denna lag eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Överklagande

11 § En tillsynsmyndighets beslut enligt 7 och 8 §§ får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2014.

4 Förslag till lag om ändring i jordabalken

Häri genom föreskrivs¹ att 12 kap. 19 § jordabalken² ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2013/14:142 Föreslagen lydelse

12 kap.

19 §³

Hyran för bostadslägenheter ska vara till beloppet bestämd i hyresavtalet eller, om avtalet innehåller förhandlingsklausul enligt hyresförhandlingslagen (1978:304), i förhandlingsöverenskommelse.

Detta gäller dock inte ersättning för kostnader som hänför sig till lägenhetens uppvärmning, förseende med varmvatten eller elektrisk ström eller avgifter för vatten och avlopp

1. om hyresavtalet innehåller förhandlingsklausul och beräkningsgrunden för ersättningens storlek har fastställts genom en förhandlingsöverenskommelse eller genom ett beslut enligt 22 eller 25 § hyresförhandlingslagen,

2. om lägenheten är belägen i ett en- eller tvåfamiljshus eller inom en ägarlägenhetsfastighet, eller

3. om *kostnaden för nyttigheten* påförs hyresgästen efter individuell mätning.

Hyran för bostadslägenheter ska vara till beloppet bestämd i hyresavtalet eller, om avtalet innehåller förhandlingsklausul enligt hyresförhandlingslagen (1978:304), i förhandlingsöverenskommelse.

Detta gäller dock inte ersättning för kostnader som hänför sig till lägenhetens uppvärmning, *nedkylning*, förseende med varmvatten eller elektrisk ström eller avgifter för vatten och avlopp

3. *i fråga om avgifter för vatten och avlopp*, om *avgiften* påförs hyresgästen efter individuell mätning.

I fråga om bostadslägenheter, som hyrs ut i andra hand eller som upplåtaren innehar med bostadsrätt får det trots första stycket avtalas att hyran ska anknytas till den hyra, årsavgift eller avgift för andrahandsupplåtelse som upplåtaren betalar.

Hyran för lokaler ska också vara till beloppet bestämd i avtalet till den del den inte omfattar ersättning som avses i första stycket andra meningen. Trots detta gäller dock förbehåll i avtalet om att hyran ska utgå med ett belopp som står i visst förhållande till hyresgästens rörelseintäkter eller som bestäms enligt en skriftlig överenskommelse mellan å ena sidan hyresvärden eller hyresvärden och en organisation av fastighetsägare, i vilken hyresvärden är medlem, och å andra sidan en organisation av hyresgäster. Om avtalet är träffat för bestämd tid och hyrestiden är minst tre år, gäller dessutom förbehåll om att hyran ska

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU av den 25 oktober 2012 om energieffektivitet, om ändring av direktiven 2009/125/EG och 2010/30/EU och om upphävande av direktiven 2004/8/EG och 2006/32/EG (EUT L 315, 14.11.2012, s. 1, Celex 32012L0027).

² Jordabalken omtryckt 1971:1209.

³ Lydelse enligt prop. 2013/14:142.

utgå med belopp som bestäms enligt en annan beräkningsgrund än som nu har angetts.

Om en kostnad som hänför sig till lägenhetens uppvärmning, nedkylning eller förseende med varmvatten eller elektrisk ström kan påföras hyresgästen efter individuell mätning, ska beräkningen av ersättning för kostnaden, trots första och tredje styckena, ta sin utgångspunkt i den uppmätta förbrukningen.

Har avtal träffats i strid med första eller tredje stycket, ska hyran utgå med ett belopp som är skäligt med hänsyn främst till parternas avsikter och övriga förhållanden när avtalet träffades.

Har avtal träffats i strid med första, tredje eller fjärde stycket, ska hyran utgå med ett belopp som är skäligt med hänsyn främst till parternas avsikter och övriga förhållanden när avtalet träffades.

Om ogiltighet av avtal om hyra för bostadslägenhet i vissa fall när förhandlingsordning gäller finns bestämmelser i hyresförhandlingslagen.

1. Denna lag träder i kraft den 2 juli 2014.

2. Innehåller ett hyresavtal som har ingåtts före ikraftträdandet villkor som strider mot 12 kap. 19 § i dess nya lydelse, gäller villkoret mot hyresgästen till utgången av år 2016 eller, om avtalet inte kan sägas upp till upphörande vid den tidpunkten, till den senare tidpunkt då avtalet på grund av uppsägning tidigast kan frånträdas av båda parter.

5 Förslag till lag om ändring i miljöbalken

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om miljöbalken
dels att 19 kap. 5 § ska ha följande lydelse,
dels att det i balken ska införas två nya paragrafer, 22 kap. 1 d och
 25 g §§ av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

19 kap.

5 §²

I *ärenden* som prövas av
länsstyrelser eller *kommunala
 nämnder* ska styrelsen eller
 nämnden tillämpa bestämmelserna
 1. i 22 kap. 1 § första stycket om
 ansökans form och innehåll,

2. i 22 kap. 2 § om en ansökans ingivande och brister i den,
 3. i 22 kap. 2 a § om prövningar som avses i 24 kap. 3, 5 och 8 §§,
 4. i 22 kap. 3 § om kungörelses innehåll,
 5. i 22 kap. 6 § om talerätt,
 6. i 22 kap. 9 § om rätt att företräda fastighet,
 7. i 22 kap. 12 § om sakkunniga,
 8. i 3 kap. 4 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar om
 undersökning på platsen,

9. i 22 kap. 25 § första stycket
 1–3 och 5–11 *samt* andra stycket
 sista meningen och tredje stycket
 om tillståndsdoms innehåll,

10. i 22 kap. 26 § om särskild dom,

11. i 22 kap. 27 § första stycket, andra stycket andra meningen samt
 tredje stycket första meningen om uppskjutna frågor och provisoriska
 föreskrifter,

12. i 22 kap. 28 § första stycket första meningen om verkställighets-
 förordnande, och

13. i 23 kap. 3 § när det gäller särskild överklagan i frågor om
 sakkunniga som avses i 22 kap. 12 §.

I *ett ärende* som prövas av
länsstyrelsen eller *en kommunal
 nämnd* ska styrelsen eller nämnden
 tillämpa bestämmelserna

1. i 22 kap. 1 § första stycket
och 1 c och 1 d §§ om ansökans
 form och innehåll,

9. i 22 kap. 25 § första stycket
 1–3 och 5–11, andra stycket sista
 meningen och tredje stycket *samt
 25 a–25 c, 25 f och 25 g §§* om
 tillståndsdoms innehåll,

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU av den 24 november 2010 om industriutsläpp (samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar) (EUT L 334, 17.12.2010, s. 17, Celex 32010L0075) och Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU av den 25 oktober 2012 om energieffektivitet, om ändring av direktiven 2009/125/EG och 2010/30/EU och om upphävande av direktiven 2004/8/EG och 2006/32/EG (EUT L 315, 14.11.2012, s. 1, Celex 32012L0027).

² Senaste lydelse 2011:734.

I ärenden som rör lagring, återvinning eller bortskaffande av avfall gäller också de bestämmelser som anges i 22 kap. 25 a–25 c §§ om en tillståndsdoms innehåll.

22 kap.

1 d §

En ansökan om tillstånd till en anläggning där en kostnads-nyttoanalys ska utföras enligt 3 § lagen (2014:000) om vissa kostnads-nyttoanalyser på energiområdet, ska utöver det som anges i 1 § första stycket innehålla

- 1. en redovisning av slutsatserna i en kostnads-nyttoanalys som godkänts enligt den lagen, och*
- 2. beslutet om godkännande av analysen enligt samma lag.*

Första stycket gäller även då ansökan avser ändringstillstånd enligt 16 kap. 2 § första stycket.

25 g §

En dom som omfattar tillstånd till en sådan anläggning som avses i 1 d § ska dessutom innehålla en redovisning av slutsatserna i den kostnads-nyttoanalys vars slutsatser ska redovisas i ansökan om tillstånd till anläggningen.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juni 2014.
 2. Äldre föreskrifter gäller för mål och ärenden som har inletts före ikraftträdandet.

6 Förslag till lag om ändring i bostadsrättslagen (1991:614)

Härigenom föreskrivs¹ att 7 kap. 14 § bostadsrättslagen (1991:614) ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2013/14:142 Förslagen lydelse

7 kap. 14 §²

Varje medlem ska betala en avgift till bostadsrättsföreningen i form av en insats när bostadsrätt upplåts till honom eller henne. Föreningen har dessutom rätt att ta ut en årsavgift för den löpande verksamheten samt, om det anges i stadgarna, upplåtelseavgift, överlåtelseavgift, pantsättningsavgift och avgift för andrahandsupplåtelse.

Om en kostnad som hänför sig till uppvärmning eller nedkylning av medlemmens lägenhet eller dess förseende med varmvatten eller elektrisk ström kan påföras medlemmen efter individuell mätning, ska beräkningen av årsavgiften, till den del avgiften avser ersättning för sådan kostnad, ta sin utgångspunkt i den uppmätta förbrukningen.

En beslutad insats kan ändras enligt 9 kap. 13 och 16 §§. Föreningen får i övrigt inte ta ut särskilda avgifter för åtgärder som föreningen ska vidta med anledning av denna lag eller någon annan författning.

Vid ombildning av hyresrätt till bostadsrätt får bostadsrättsföreningen inte ta ut upplåtelseavgift förrän efter en månad från den dag då föreningen erbjudit hyresgästen att få lägenheten upplåten med bostadsrätt. Intill dess sex månader förflutit räknat från dagen för erbjudandet, får avgiften högst motsvara ränta på insatsen enligt 5 § räntelagen (1975:635).

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU av den 25 oktober 2012 om energieffektivitet, om ändring av direktiven 2009/125/EG och 2010/30/EU och om upphävande av direktiven 2004/8/EG och 2006/32/EG (EUT L 315, 14.11.2012, s. 1, Celex 32012L.0027).

² Lydelse enligt prop. 2013/14:142.

Avgiften för andrahandsupplåtelse får för en lägenhet årligen motsvara högst tio procent av prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken. Om en lägenhet upplåts under en del av ett år, beräknas den högsta tillåtna avgiften efter det antal kalendermånader som lägenheten är upplåten.

1. Denna lag träder i kraft den 2 juli 2014.

2. I fråga om bostadsrättsföreningar som har bildats före ikraftträdandet gäller 7 kap. 14 § i sin äldre lydelse intill utgången av maj 2015.

7 Förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om ellagen (1997:857)

dels att 3 kap. 16 §, 4 kap. 1 § och 11 kap. 15 och 18 §§ samt rubriken närmast före 3 kap. 16 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas elva nya paragrafer, 3 kap. 7 a, 7 b, 10 a och 16 a §§, 5 kap. 7 a §, 8 kap. 3 a, 11 c och 14–16 §§ och 11 kap. 21 §, samt närmast före 3 kap. 16 a §, 8 kap. 14 § och 11 kap. 21 § nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

7 a §

En nätkoncessionshavare som är skyldig att ansluta en anläggning enligt 6 eller 7 § ska genomföra anslutningen inom skälig tid.

Anslutningsskyldigheten ska fullgöras inom två år från det att nätkoncessionshavaren har tagit emot en begäran om anslutning, om inte en längre tid är nödvändig med hänsyn till anslutningens omfattning och tekniska utformning eller det annars finns särskilda skäl.

7 b §

Ett företag som bedriver nätverksamhet ska ha standardiserade rutiner för anslutning av elproduktionsanläggningar. Sådana rutiner ska, så långt det är möjligt och ändamålsenligt, säkerställa en snabb och enkel anslutning.

10 a §²

Rapportering av mätresultat och beräkningar enligt 10 § ska ske till den systemansvariga myndigheten, till berörda nätkoncessionshavare, elanvändare, elproducenter, balansansvariga och elleveran-

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU av den 25 oktober 2012 om energieffektivitet, om ändring av direktiven 2009/125/EG och 2010/30/EU och om upphävande av direktiven 2004/8/EG och 2006/32/EG (EUT L 315. 14.11.2012, s. 1, Celex 32012L0027).

² Tidigare 10 a § upphävd genom 2003:117.

törer. På begäran ska rapportering ske till ett företag som elanvändaren eller elproducenten har utsett.

Anskaffande av el för att täcka nätförluster

Den som har nätkoncession skall anskaffa den el som är avsedd att täcka nätförluster på ett öppet, icke-diskriminerande och marknadsorienterat sätt.

Anskaffande av el som behövs för nätverksamheten

16 §³

Den som har nätkoncession får inte ställa upp villkor som utesluter elproducenter från att tillhandahålla el som är avsedd att täcka nätförluster eller behövs för driften av ledningsnätet med hänvisning endast till kraftslag.

Nätkoncessionshavaren ska anskaffa den el som är avsedd för sådana ändamål som anges i första stycket på ett öppet, icke-diskriminerande och marknadsorienterat sätt.

Efterfrågeflexibilitet

16 a §

Ett företag som bedriver nätverksamhet får inte ställa upp tekniska krav eller andra villkor som försvårar tillhandahållandet av tjänster i form av ändrad elförbrukning, om inte villkoret är motiverat med hänsyn till en säker, tillförlitlig och effektiv drift av ledningsnätet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka tekniska villkor som får ställas upp av nätföretagen när det gäller sådana tjänster som avses i första stycket.

³ Senaste lydelse 2005:404.

4 kap.**1 §⁴**

Nättariffer ska vara objektiva och icke-diskriminerande.

Nättariffer ska vara objektiva och icke-diskriminerande. De ska utformas på ett sätt som är förenligt med ett effektivt utnyttjande av elnätet och en effektiv elproduktion och elanvändning.

I 5 kap. finns bestämmelser om fastställande av intäktsram.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, nätmyn-digheten får meddela föreskrifter om hur nättarifferna ska utformas för att främja ett effektivt utnyttjande av elnätet eller en effektiv elproduktion och elanvändning.

I 5 kap. finns bestämmelser om fastställande av intäktsram.

5 kap.**7 a §**

När intäktsramen bestäms ska hänsyn tas till i vilken utsträckning nätverksamheten bedrivs på ett sätt som är förenligt med eller bidrar till ett effektivt utnyttjande av elnätet. En sådan bedömning kan medföra en ökning eller minskning av vad som anses vara en rimlig avkastning på kapital-basen.

Regeringen eller, efter rege-ringens bemyndigande, nätmyn-digheten får meddela föreskrifter om vad som avses med ett effektivt utnyttjande av elnätet.

8 kap.**3 a §**

Den systemansvariga myndig-heten får inte ställa upp krav som utesluter elproducenter från att tillhandahålla tjänster med anknytning till det övergripande systemansvaret med hänvisning endast till kraftslag. Myndigheten ska anskaffa sådana tjänster från

⁴ Senaste lydelse 2009:892.

elproducenter på ett öppet, icke-diskriminerande och marknadsorienterat sätt.

11 c §

En balansansvarig, som använder någon annans produktionskapacitet särskilt för att fullgöra sina åtaganden enligt balansavtalet, får inte ställa upp villkor som utesluter elproducenter från att tillhandahålla sådan kapacitet med hänvisning endast till kraftslag. Den balansansvarige ska anskaffa kapacitet på ett öppet, icke-diskriminerande och marknadsorienterat sätt.

Fakturering och debitering

14 §

Elleverantörer och nätföretag får inte debitera någon avgift för att tillhandahålla elanvändarna fakturor och faktureringsinformation om energianvändningen.

15 §

En elleverantörs debitering av kunderna ska avse uppmätta mängder.

Om elleverantören inte har fått tillgång till mätvärden, får debiteringen grundas på uppskattad förbrukning.

16 §

En elleverantörs faktura ska vara tydlig. Den ska innehålla information om den uppmätta förbrukningen och de aktuella elpriser som fakturan grundas på.

Om leveransavtalet förutsätter att mängden överförd el mäts per timme, får informationen göras tillgänglig via elleverantörens webbplats. Fakturan ska då hänvisa till att informationen finns.

Fakturering ska ske åtminstone varje kvartal.

Fakturerings ska erbjudas i elektronisk form.

11 kap.

15 §⁵

En elleverantör får inte missgynna en konsument endast på grund av det betalningssätt konsumenten har valt.

Om en elleverantör eller en nätkoncessionshavare tillämpar ett system med förskottsbetalning för konsumenter, ska detta vara skäligt och grundat på den förväntade förbrukningen.

Om en nätkoncessionshavare tillämpar ett system med förskottsbetalning för konsumenter, ska detta vara skäligt.

18 §⁶

Elleverantörer och nätkoncessionshavare som träffar avtal med konsumenter ska på sina webbplatser lämna tydlig information om

1. konsumentens rättigheter,
2. hur konsumenten ska gå till väga för att lämna klagomål, och
3. vilka organ konsumenten kan vända sig till för information eller tvistlösning.

2. hur konsumenten ska gå till väga för att lämna klagomål,
3. vilka organ konsumenten kan vända sig till för information eller tvistlösning, och

4. oberoende användarrådgivning, där konsumenterna kan få råd om tillgängliga energi-effektivitetsåtgärder och jämförelseprofiler.

På konsumentens begäran ska informationen lämnas på annat sätt.

Elleverantörer och nätkoncessionshavare ska på eller i samband med fakturor till konsumenter och i reklam som vänder sig till konsumenter antingen lämna den information som följer av första stycket eller hänvisa till att informationen finns på webbplatsen och på begäran tillhandahålls på annat sätt.

Elleverantörer och nätkoncessionshavare ska på eller i samband med fakturor till konsumenter och, i de fall som anges i första stycket 1–3, i reklam som vänder sig till konsumenter antingen lämna den information som följer av första stycket eller hänvisa till att informationen finns på webbplatsen och på begäran tillhandahålls på annat sätt.

⁵ Senaste lydelse 2011:712.

⁶ Senaste lydelse 2011:712.

Installation av nya mätare**21 §**

Nätkoncessionshavare ska se till att konsumenterna får lämplig information i samband med installation av nya mätare.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldigheterna enligt första stycket.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juni 2014.
 2. De nya bestämmelserna i 4 kap. 1 § första stycket andra meningen ska tillämpas vid en metodprövning enligt 4 kap. 1 a § första gången i fråga om nättariffer som gäller från och med det räkenskapsår som börjar den 1 januari 2015 eller närmast därefter.
 3. De nya bestämmelserna i 5 kap. 7 a § tillämpas första gången i fråga om en tillsynsperiod som börjar efter utgången av år 2015.

8 Förslag till lag om ändring i lagen (2002:93) om kooperativ hyresrätt

Härigenom föreskrivs¹ att 3 kap. 6 § lagen (2002:93) om kooperativ hyresrätt ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap. 6 §

Den kooperativa hyresgästen *skall* betala den hyra som föreningen bestämmer. *Vad som sägs i 12 kap. 19 § jordabalken skall inte tillämpas.*

Den kooperativa hyresgästen *ska* betala den hyra som föreningen bestämmer. *I 12 kap. 19 § jordabalken ska endast fjärde stycket tillämpas.*

1. Denna lag träder i kraft den 2 juli 2014.

2. I fråga om kooperativa hyresrättsföreningar som har bildats före ikraftträdandet gäller 3 kap. 6 § i sin äldre lydelse intill utgången av maj 2015.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU av den 25 oktober 2012 om energieffektivitet, om ändring av direktiven 2009/125/EG och 2010/30/EU och om upphävande av direktiven 2004/8/EG och 2006/32/EG (EUT L 315, 14.11.2012, s. 1, Celex 32012L0027).

9 Förslag till lag om ändring i naturgaslagen (2005:403)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om naturgaslagen (2005:403)

dels att 8 kap. 18 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas fyra nya paragrafer, 3 kap. 7 a § och 7 kap. 13–15 §§, samt närmast före 7 kap. 13 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

7 a §

Rapporteringen av mätresultat enligt 7 § ska ske till den systembalansansvarige, till berörda andra företag som bedriver överföring, naturgaskunder, balansansvariga och leverantörer av naturgas. På begäran ska rapportering ske till ett företag som gasanvändaren har utsett.

Fakturering och debitering

7 kap.

13 §

En naturgasleverantör får inte debitera någon avgift för att tillhandahålla gasförbrukaren fakturor och faktureringsinformation om energianvändningen.

14 §

En naturgasleverantörs debitering av gasförbrukarna ska avse uppmätta mängder, om naturgasleverantören har tillgång till mätvärden.

Om naturgasleverantören inte har fått tillgång till mätvärden får debiteringen avse uppskattad förbrukning.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU av den 25 oktober 2012 om energieffektivitet, om ändring av direktiven 2009/125/EG och 2010/30/EU och om upphävande av direktiven 2004/8/EG och 2006/32/EG (EUT L 315, 14.11.2012, s. 1, Celex 32012L0027).

15 §

En naturgasleverantörs faktura ska vara tydlig. Den ska innehålla information om den uppmätta förbrukningen och de aktuella gaspriser som fakturan grundas på.

Om leveransavtalet förutsätter att mängden överförd gas mäts per timme, får informationen göras tillgänglig via naturgasleverantörens webbplats. Fakturan ska då hänvisa till att informationen finns.

Fakturering ska ske åtminstone varje kvartal.

Fakturering ska erbjudas i elektronisk form.

**8 kap.
18 §²**

Naturgasleverantörer och företag som bedriver överföring av naturgas som tecknar avtal med konsumenter ska på sina webbplatser lämna tydlig information om

1. konsumentens rättigheter,
2. hur konsumenten ska gå till väga för att lämna klagomål, och
3. vilka organ konsumenten kan vända sig till för information eller tvistlösning.

2. hur konsumenten ska gå till väga för att lämna klagomål,
3. vilka organ konsumenten kan vända sig till för information eller tvistlösning, och

4. oberoende användarrådgivning, där konsumenterna kan få råd om tillgängliga energi-effektivitetsåtgärder och jämförelseprofiler.

Informationen ska på konsumentens begäran lämnas på annat sätt.

Naturgasleverantörer och företag som bedriver överföring av naturgas ska på eller i samband med fakturor till konsumenter antingen lämna den information som följer av första stycket eller hänvisa till att informationen finns på webbplatsen och på begäran tillhandahålls på annat sätt.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2014.

² Senaste lydelse 2011:713.

10 Förslag till lag om ändring i fjärrvärmelagen (2008:263)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om fjärrvärmelagen (2008:263) dels att 6 § ska ha följande lydelse, dels att det i lagen ska införas två nya paragrafer, 6 c och 6 d §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §²

Ett avtal om fjärrvärme ska innehålla uppgifter om

1. fjärrvärmeföretagets åtagande gentemot fjärrvärmekunden,
2. priset för fjärrvärmen och hur det bestäms,
3. var fjärrvärmekunden kan finna information om fjärrvärmeföretagets priser för fjärrvärme,
4. den tid som avtalet löper,
5. i fråga om avtal som löper under en viss tid, vad som gäller med avseende på förlängning av avtalet,
6. mätning av mängden levererad värmeenergi och rapportering av mätresultaten till kunden samt debitering av kunden,
7. avtalet tillåter fjärrvärmeföretaget att göra en ensidig ändring av ett avtalsvillkor och om förutsättningarna för att fjärrvärmeföretaget ska få göra en sådan ändring,
8. villkoren för uppsägning av avtalet,
9. fjärrvärmeföretagets ersättningsansvar om det inte uppfyller avtalet,
10. vem som svarar för kostnader för en återställning efter
 - a) en anslutning till fjärrvärmeverksamheten,
 - b) ett underhåll av rörledningarna, eller
 - c) ett borttagande av anslutningen,
11. möjligheten att begära förhandling och att ansöka om medling enligt denna lag.

11. möjligheten att begära förhandling och att ansöka om medling enligt denna lag, och

12. när det ingås med en konsument, hur fjärrvärmeföretaget på sin webbplats eller på annat sätt tillhandahåller den ytterligare konsumentrelaterade information som anges i 6 d §.

6 c §

Ett fjärrvärmeföretag får inte debitera någon avgift för att tillhandahålla fjärrvärmekunderna

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU av den 25 oktober 2012 om energieffektivitet, om ändring av direktiven 2009/125/EG och 2010/30/EU och om upphävande av direktiven 2004/8/EG och 2006/32/EG (EUT L 315, 14.11.2012, s. 1, Celex 32012L0027).

² Senaste lydelse 2011:934.

fakturor och faktureringsinformation om energianvändningen.

6 d §

Fjärrvärmeföretag som ingår avtal med konsumenter ska på sina webbplatser lämna tydlig information om oberoende användarrådgivning där kunderna kan få råd om tillgängliga energieffektivitetsåtgärder och jämförelseprofiler.

På konsumentens begäran ska informationen lämnas på annat sätt.

Fjärrvärmeföretag ska på eller i samband med fakturor till konsumenter antingen lämna den information som följer av första stycket eller hänvisa till att informationen finns på webbplatsen och på begäran tillhandahålls på annat sätt.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2014.

11 Förslag till lag om ändring i lagen (2012:838) om certifiering av vissa installatörer

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (2012:838) om certifiering av vissa installatörer

dels att 3 § ska upphöra att gälla,

dels att rubriken till lagen samt 1 och 2 §§ ska ha följande lydelse.

Lag om certifiering av vissa tjänster på energiområdet

Nuvarande lydelse

Frivillig certifiering får ske i fråga om installatörer av

- 1. små pannor och ugnar som drivs med biomassa,*
- 2. solcells- och solvärmesystem,*
- 3. system för ytnära jordvärme, eller*
- 4. värmepumpar.*

Certifiering ska göras av någon som är ackrediterad för uppgiften i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93 samt lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll. Certifiering får också göras av den som uppfyller motsvarande krav enligt bestämmelser i ett annat land inom Europeiska unionen eller

Föreslagen lydelse

1 §

Syftet med denna lag är att införa system för frivillig certifiering av vissa tjänster på energiområdet.

2 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka energitjänster som ska omfattas av system för frivillig certifiering och den närmare utformningen av sådana system.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28/EG av den 23 april 2009 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor och om ändring och ett senare upphävande av direktiven 2001/77/EG och 2003/30/EG (EUT L 140, 5.6.2009, s. 16, Celex 32009L0028) och Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU av den 25 oktober 2012 om energieffektivitet, om ändring av direktiven 2009/125/EG och 2010/30/EU och om upphävande av direktiven 2004/8/EG och 2006/32/EG (EUT L 315, 14.11.2012, s. 1, Celex 32012L0027).

*Europeiska ekonomiska sam-
arbetsområdet.*

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2014.

BILAGA 3

Utskottets lagförslag

Av utskottet föreslagen ändring i regeringens förslag i proposition 2013/14:174 till lag om ändring i naturgaslagen (2005:403)

Regeringens förslag

Utskottets förslag

7 kap.

13 §

En naturgasleverantör får inte debitera någon avgift för att tillhandahålla gasförbrukaren fakturor och faktureringsinformation om energianvändningen.

Naturgasleverantörer och företag som bedriver överföring av naturgas får inte debitera någon avgift för att tillhandahålla gasförbrukaren fakturor och faktureringsinformation om energianvändningen